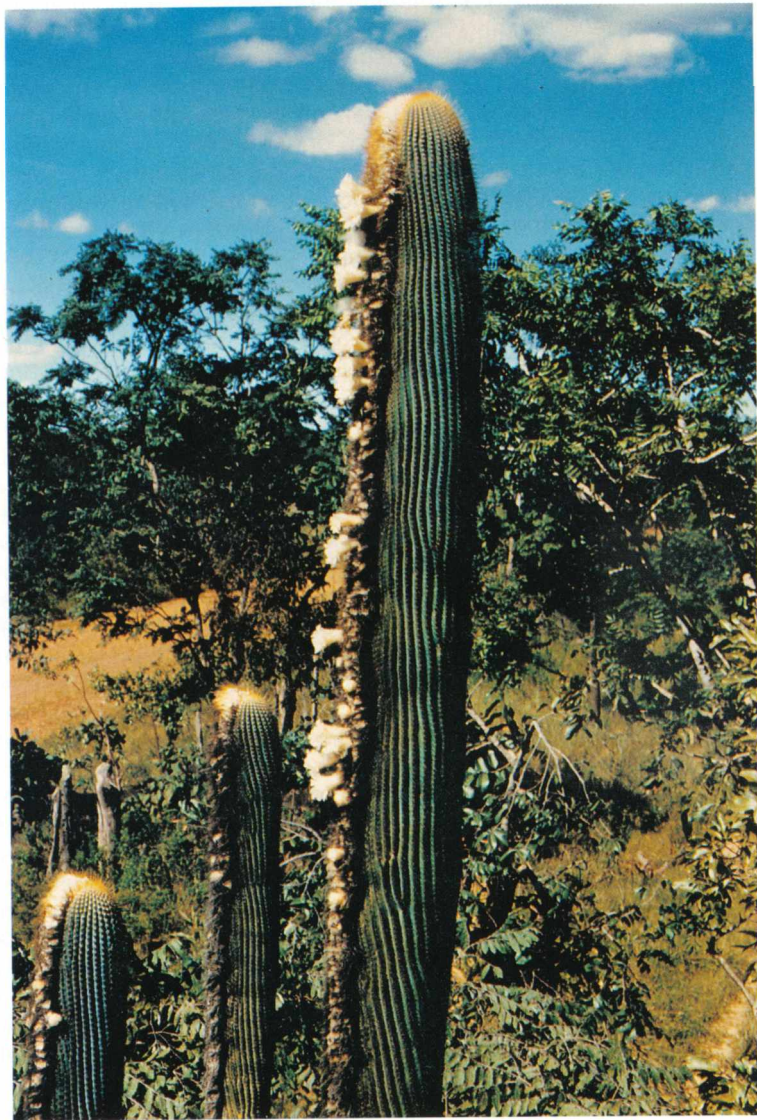

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Siccobaccatus estevesii ssp. *grandiflorus* (E 149)

Foto: E. Esteves Pereira

ISSN 0039-4467

69ste JAARGANG
No. 1
JANUARI 1990

1990

Het is weer januari, het begin van een nieuw jaar! Allereerst: de beste wensen voor dit nieuwe jaar, dat het geluk mag brengen en dat u en de uwen gespaard mogen blijven voor alle kwalen. En dat onze hobby met succes beoefend kan worden! Wat zal het nieuwe jaar ons brengen? Dat weten wij nog niet en in de toekomst kijken is aan de meesten van ons niet gegund! Kijken wij naar onze vereniging dan zal er dit jaar hard gewerkt worden aan de Floriade. Velen van ons en speciaal de afdelingen Gouda, 's-Gravenhage, Rotterdam en Utrecht zullen zich gaan bezig houden met de organisatie. In de loop van het jaar zullen de lezers van dit blad op de hoogte gehouden worden van alle ontwikkelingen van deze onderneming. Onze secretaris zal op de binnenpagina's van Succulenta regelmatig stukjes over de gang van zaken schrijven. Zonder twijfel is deze Floriade in het belang van onze vereniging: er moet propaganda gemaakt worden. Daarom wordt het in de belangstelling van al onze leden aanbevolen.

Een andere belangrijke zaak voor onze vereniging is het wel en wee van onze afdelingen. Ik weet het wel, ik heb daar al meer op gewezen, het is niets nieuws. Maar op het gevaar af voor een oude zeur te worden versleten, begin ik er maar weer over! Zij vormen de kern van Succulenta. Wanneer zij goed draaien is er niets aan de hand, dan is Succulenta welvarend! Ik begrijp best, ik heb het al eens geschreven, dat niet iedereen lid van een afdeling kan of wil zijn. Nu zijn er afdelingen die voortreffelijk lopen, andere minder. Waar ligt dat aan? Het meest voor de hand liggende antwoord is: aan enkelen. Het zijn altijd maar weer dezelfde personen waar een beroep op gedaan wordt. Wij zouden meer mensen moeten hebben die zich voor de club willen inspannen. Kent u er geen die u kunt porren om, om het even wat, voor de vereniging te doen? Misschien zijn er afdelingen die geen ideeën hebben over wat ze zoal kunnen doen in de loop van het jaar. Om die te helpen willen wij in de loop van het jaar informatie bieden om hen te steunen in hun werk. Dit zal gebeuren in de vorm van een geschrift waarin een aantal ideeën wordt opgesomd. Hopelijk heeft men er wat aan en gaat men er mee werken. De afdelingen mogen niet inslapen! Gelukkig is dat met een groot aantal afdelingen niet het geval, maar zo het wel het geval is, zet dan uw schouders er onder en in de kortste keren loopt alles weer op rolletjes! Hebt u al uw keuze gemaakt uit de zaadaanbieding van het Clichéfonds? Zo niet, het kan nog altijd. (Dat denk ik tenminste! Wat zou het fijn zijn als eind januari alles al zou zijn uitverkocht!). U zelf en de vereniging doet u er een groot plezier mee. Er zullen weinig leden zijn die nog nooit gezaaid hebben? Zo niet dan hebben ze veel gemist. U hoeft toch niet meteen honderden soorten te zaaien. Ieder van ons heeft wel een boekje, hoe klein ook, waarin staat hoe u het moet doen. U moet de moed niet te vlug opgeven, wanneer het eens niet goed gaat, dat overkomt ieder van ons wel. Iemand die beweert dat alles bij hem honderd procent lukt, die... U weet zelf wel het antwoord!

Nogmaals wens ik u allen een heel gelukkig nieuw jaar! Speciaal met betrekking tot onze hobby!

J.H. Defescne

Siccobaccatus Braun et Esteves - Een nieuw cactusgeslacht uit Brazilië

P.J. BRAUN EN E. ESTEVES PEREIRA

Op 3 augustus 1972 ontdekten A.F.H. Buining en L. Horst in West-Bahia, Brazilië een zuilcactus (*Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buining et Brederoo 1974), waarvan de toedeling tot een bepaald geslacht tot op heden moeilijkheden geeft. Reeds in de nieuwbeschrijving schreef Buining (1974):

''Volgens de uiterlijke bouw van de plant behoort ze zonder twijfel tot *Austrocephalocereus*. Echter, de structuur van de bloemen, de vruchten en het zaad bracht ons later aan het twijfelen. Deze delen wijken in meer of mindere mate af van de typische kenmerken van het geslacht *Austrocephalocereus*. Waarschijnlijk is de typische, langwerpige zaadvorm echter door een zekere druk in de zaadholte en de vrucht ontstaan. Zonder verdere aanwijzingen en studie delen wij hem voorlopig bij *Austrocephalocereus* in''.

De soort is inderdaad uniek tussen alle zuilcactussen; haar opmerkelijke banaanachtige zaadvorm (Barthlott 1979, rasterelectronenmicroscopische zaadopnamen in Braun 1983) treft men bij geen enkele andere cactussoort aan.

Eén jaar na de publicatie van *A. dolichospermaticus* verscheen de nieuwbeschrijving van *A. estevesii*, afkomstig uit het noordoosten van Goiás. Deze soort was enkele jaren eerder door E. Esteves Pereira ontdekt (ook Buining en Horst hadden de soort gevonden). Zij vertoont een nauwe verwantschap met *A. dolichospermaticus*. *A. estevesii* wordt echter groter en bezit weliswaar lange zaden, maar die hebben niet die banaanachtige vorm.

Beide soorten groeien enkelvoudig en spruiten alleen na beschadiging; beide soorten zijn blauw berijpt. Een andere overeenkomst zijn de zeer kleine vruchten, die in het cephalium verborgen zitten. De vruchtwanden zijn papierdun en droog. De vruchten openen zich meestal aan de onderzijde, zodat de zaden op den duur uit het cephalium vallen.

Na de beschrijvingen van deze twee soorten zijn ondertussen nieuwe, tot deze verwantschapsgroep behorende, taxa in Minas Gerais, Bahia, Goiás en Tocantins gevonden, die evenwel in meer of mindere mate tot *A. estevesii* gerekend kunnen worden.

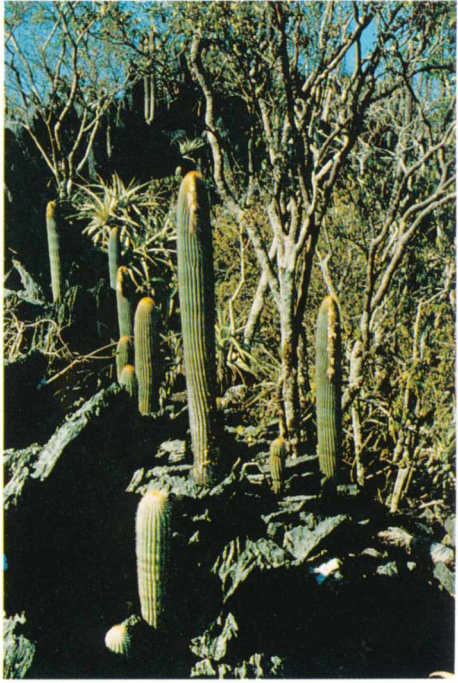
Gelet op het verspreidingsgebied kan men een geologische verwantschap vaststellen. In de buurt van de Rio Sao Francisco komen oude, versteende ''Bambui''-kalksteenlagen aan de oppervlakte (Buining veronderstelde ten onrechte dat dit vulkanisch gesteente is). Uitsluitend op deze kalksteen groeit in Bahia ten westen van de rivier *A. dolichospermaticus*. Naast de typevindplaats werd in 1986 meer naar het zuiden, in het grensgebied met Minas Gerais, een tweede populatie gevonden (Braun 1987). Verder naar het westen worden deze kalksteenlagen bedekt door enorme, jongere zandsteenlagen en zandige verweringslagen. Pas weer ten westen van de Serra Geral, in het noordoostelijke deel van Goiás en het oostelijk deel van Tocantins, komen deze kalksteenlagen aan de oppervlakte. Daar liggen dan ook de groeigebieden van *A. estevesii*. De groeigebieden van beide soorten liggen ook geografisch sterk afgezonderd van de groeigebieden van de andere, tot het geslacht *Austrocephalocereus* gerekende, soorten.

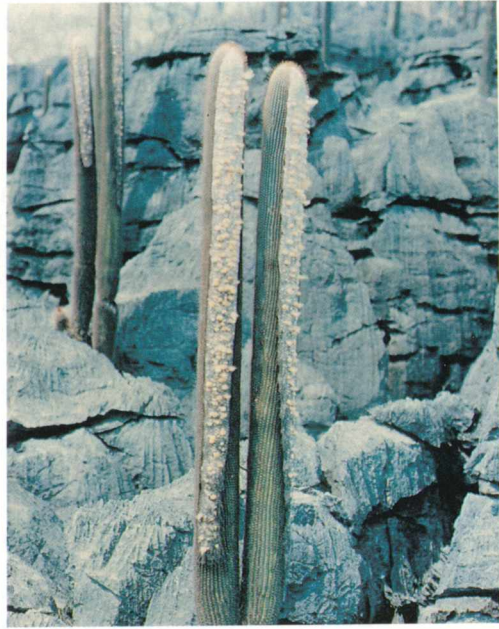
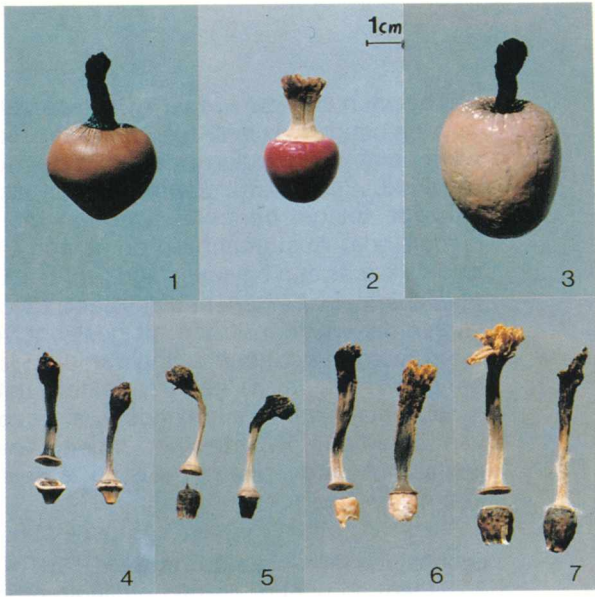
Het wordt steeds duidelijker, dat deze twee soorten zich sterk onderscheiden van de overige *Austrocephalocereus*-soorten (*A. dybowskii*, *A. purpureus* en *A. albicephalus*), die een spruitend karakter vertonen, een zachte epider-

1. Groepje enkelvoudige planten van *S. estevesii* ssp. *grandiflorus* (E 149, Br 589) in spleten van kalksteenrotsen, 1986
2. Typegroeiplaats van *S. dolichospermaticus* ss (HU 395, Br 326), 1983
3. *S. dolichospermaticus* in 't grensgebied van Bahia en Minas Gerais (Br 673), 1986
4. *S. estevesii* ssp. *insigniflorus* (E 122) op de typevindplaats
5. *S. dolichospermaticus* (Br 673), 1986

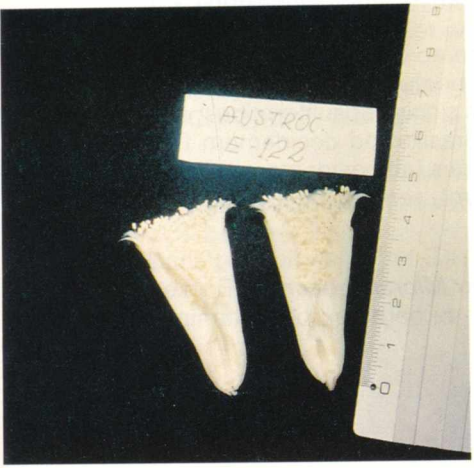
1	2
3	
4	5

6	7
9	10

6. *S. estevesii* ssp. *grandiflorus* (E 149, Br 589), 1986
7. Vruchten: 1. *Micranthocereus albicephalus*, 2. *Micranthocereus purpureus*, 3. *Espositoopsis dybowskii*, 4. *Siccobaccatus dolichospermaticus*, 5. *Siccobaccatus estevesii*, 6. *Siccobaccatus estevesii* ssp. *insigniflorus*, 7. *Siccobaccatus estevesii* ssp. *grandiflorus* (Foto's: E. Esteves Pereira)
8. Typegroeiplaats van *S. estevesii*, Noord-oost Goias (HU 432, E 26)
9. Bloemsnede van *S. estevesii* ssp. *insigniflorus* (E 122)
10. Bloemsnedes van *S. estevesii* ssp. *estevesii* (E 26), rechts, en *S. estevesii* ssp. *grandiflorus* (E 149), links. Foto's 1, 2, 3, 5, 6 P.J. Braun en 4, 7, 8, 9, 10 E. Esteves Pereira.

mis bezitten en waarvan de vruchten relatief groot en vlezig zijn. Deze laatste soorten hebben kleinere, gladde zaden die op die van *Micranthocereus* lijken. Als men ook nog bedenkt dat het uitzonderlijke karakter van *A. dybowskii* zowel Buxbaum (1968: *Espostoopsis*) als ook Ritter (1968: *Gerocephalus*) aanzette tot het oprichten van een monotypisch geslacht, dan wordt het duidelijk dat *Austrocephalocereus* een "kunstmatig" (Braun 1988), waarschijnlijk zelfs een bifyletisch geslacht is. Ook onderzoek aan het stuifmeel liet geen eenheid binnen het geslacht zien (Leuenberger 1976). Gezien alle kennis die we thans rond dit geslacht verzameld hebben, moet geconstateerd worden dat handhaving van dit geslacht geen zin heeft. Op grond van het onderzoek dat wij gedurende de laatste 15 jaar uitgevoerd hebben op de groeiplaatsen van alle bekende *Austrocephalocereus*-taxa alsmede de studie van bloemen, vruchten en zaden, vinden wij het gerechtvaardigd het geslacht *Austrocephalocereus* op te delen in drie groepen waarvan één als een nieuw geslacht.

Groepsindeling volgens Braun (1988)

1. Plant spruitend, vertakt, volledig omgeven door witte haren; cephalium regelmatig onderbroken; bloemen groot, chiropteroegaam, wit; vrucht (bes) groot, vlezig, wit, gerimpeld. Noord-Bahia. (*A. dybowskii*).

Espostoopsis F. Buxbaum 1968

2. Plant spruitend, vertakt; cephalium dikwijls onderbroken; bloemen groot, chiropteroegaam, rood tot roodachtig wit; vrucht (bes) kleiner dan bij *Espostoopsis*, met gladde buitenvruchtwand, rood, niet openend, valt ongeopend uit het cephalium; zaden klein en glad. Centraal- en Zuid-Bahia, Noord-Minas Gerais; oostelijk van de Rio Sao Francisco (*A. purpureus*, *A. albicephalus*).

Micranthocereus Backeberg 1938

3. Plant enkelvoudig, in de regel niet vertakt, zeer massief, epidermis blauw en zeer hard; cephalium aan de zijkant, niet onderbroken; bloemen chiropteroegaam, wit; vrucht zeer klein, capsuleachtig, niet vlezig, droog; vruchtwand zeer dun, papierachtig; de vrucht opent zich aan de onderzijde als zij nog in het cephalium zit; zaden tamelijk groot, deels zeer langwerpig en banaanvormig. West-Bahia, West-Minas Gerais, Noordoost-Goias, Oost-Tocantins; ten westen van de Rio Sao Francisco (*A. dolichospermaticus*, *A. estevesii*).

Siccobaccatus Braun et Esteves, gen. nov.

Siccobaccatus Braun et Esteves gen. nov.

(*siccobaccatus* = met droge vruchten).

Syn.: *Austrocephalocereus* Backeberg (Bläter f. Kakteenkunde (6): 9, 22.1938), sensu Buining et Buxbaum, pro parte

Syn.: *Micranthocereus* Backeberg (1938, l.c.), sensu Ritter, pro parte

Genus novum Cactacearum a genere *Micranthocereus* caulibus solidis singularibus, epidermi dura et azureopruinosa, floribus nocturnis, albis, infundibuliformibus, foliis perianthii radiatis, fructibus parvis siccis capsuliformibus, seminibus maioribus et elongatis differt. Habitat: Brasilia, ad occidentem Rio Sao Francisco - Bahia (ad occidentem), Minas Gerais (ad occidentem), Goias (ad septentriorientalem), Tocantins (ad orientalem), semper in fassis calcirupium ("Bambui").

Het nieuwe cactusgeslacht onderscheidt zich van *Micranthocereus* Backeberg door de massieve, solitair groeiende zuilen, de harde en blauwberijpte

epidermis, de nachtelijke, min of meer geheel witte bloemen, de zich radiaal openende perianthbladeren, de kleine, droge vruchten met papierachtige vruchtwanden en de grotere, langwerpige zaden. Habitat: Brazilië, Bahia, Minas Gerais, Goiás en Tocantins, ten westen van de Rio Sao Francisco in spleten tussen kalksteenrotsen.

Species typica

Siccobaccatus dolichospermaticus (Buining et Brederoo) Braun et Esteves comb. nov.

Basioniem: *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buining et Brederoo, in *Kakt. and. Sukk.* 25 (4): 76.1974.

Synoniem: *Micranthocereus dolichospermaticus* (Buin. & Bred.) Ritter, in *Kakteen in Südamerika I*, Spangenberg 1979.

Holotype: Brazilië, Bahia, ten westen van Bom Jesu da Lapa, Horst (& Uebelmann) 395 (U).

Onderzocht materiaal: Bahia, typevindplaats: E. Esteves Pereira s.n. (UFG); Braun 326 (ZSS); Horst & Uebelmann 395; grensgebied Bahia/Minas Gerais, Braun 673.

Siccobaccatus estevesii (Buining et Brederoo) Braun et Esteves comb. nov. *Siccobaccatus estevesii* ssp. *estevesii*.

Basioniem: *Austrocephalocereus estevesii* Buining et Brederoo, in *Cact. Succ. Journ. Amer.* 47: 267.1975.

Synoniem: *Micranthocereus estevesii* (Buin. & Bred.) Ritter, l.c.

Holotype: Brazilië, Noordoost-Goiás (tegenwoordig Tocantins), Horst (& Uebelmann) 432 (U).

Onderzocht materiaal: Tocantins, typevindplaats: E. Esteves Pereira 26 (UFG); verschillende andere groeiplaatsen, E. Esteves Pereira s.n.; Horst & Uebelmann 432 (ZSS); Braun 356 (B; ZSS).

Siccobaccatus estevesii (Buining et Brederoo) Braun et Esteves ssp. ***grandiflorus*** (Diers et Esteves) Braun et Esteves comb. nov.

Basioniem: *Austrocephalocereus estevesii* ssp. *grandiflorus* Diers et Esteves, in *Kakt. and. Sukk.* 40 (4): 81.1989.

Holotype: Brazilië, Tocantins (vroeger Noordoost-Goiás), E. Esteves Pereira

Onderzocht materiaal: Tocantins, typevindplaats: E. Esteves Pereira 149 (UFG-12.366, iso); zelfde groeiplaats, Juli 1986, Braun 589 (ZSS).

Siccobaccatus estevesii (Buining et Brederoo) Braun et Esteves ssp. ***insigniflorus*** (Diers et Esteves) Braun et Esteves comb. nov.

Basioniem: *Austrocephalocereus estevesii* ssp. *insigniflorus* Diers et Esteves, in *Kakt. and. Sukk.* 39 (II): 268.1988.

Holotype: Brazilië, in het westen van Minas Gerais, E. Esteves Pereira 122 (KOELN).

Onderzocht materiaal: Minas Gerais, typevindplaats: E. Esteves Pereira 122 (UFG-12.362, iso); zelfde groeiplaats, Juli 1987, Braun 804.

Siccobaccatus estevesii var. Braun 310: leg. Braun & Horst 1983, Oost-Goiás, ten noordoosten van D.F. Brasilia.

Dank gaat uit naar Prof. Dr. J.A. Rizzo, de leider van het Herbario da Universidade Federal de Goiás (Goiânia)/Brasil (UFG) en de heer C.A.L. Bercht voor de vertaling.

Literatuur:

- Backeberg, C.: *Austrocephalocereus*, Blätter für Kakteenf. (6): 9, 22. 1938.
- Barthlott, W.: Mikromorphologie der Samenschalen und Taxonomie der Cactaceae, in Pl. Syst. Evol. 132: 205-229. 1979.
- Braun, P.: Over de micromorfologie van de zaden van *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buin. & Bred. 1974 en *Austrocephalocereus estevesii* Buin. & Bred. 1975, in Succulenta 62: 5-9. 1983.
- Braun, P.: *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buin. & Bred., in Kakt. and. Sukk. 38: Karteiblatt 9, 1987.
- Braun, P.: On the taxonomy of Brazilian Cereaeae (Cactaceae), in Bradleya 6: 75-99. 1988.
- Buining, A.: *Austrocephalocereus dolichospermaticus* Buin. & Bred., in Kakt. and. Sukk. 25 (4): 76-79. 1974.
- Buining, A.: *Austrocephalocereus estevesii* Buin. & Bred., in Cact. Succ. Journ. Amer. 47: 267-271. 1975.
- Buxbaum, F.: Espostoopsis, in Krainz, H. (Ed.): Die Kakteen, CVa, 1. VII. 1968.
- Buxbaum, F.: *Austrocephalocereus*, in Krainz, H. (Ed.): Die Kakteen, CVa, 1. X. 1970.
- Diers, L. & E. Esteves Pereira: *Austrocephalocereus estevesii* Buining et Brederoo subsp. *insigniflorus* Diers et Esteves, Eine neue Unterart aus Minas Gerais, Brasilien, in Kakt. and. Sukk. 39 (11): 264-268. 1988.
- Diers, L. & E. Esteves Pereira: *Austrocephalocereus estevesii* Buining et Brederoo subsp. *grandiflorus* Diers et Esteves, Ein neues Taxon aus dem Nordosten von Goiás, in Kakt. and. Sukk. 40 (4): 77-81. 1989.
- Leuenberger, B.: Pollenmorphologie der Cactaceae, Diss. Bot., Vaduz 1976.
- Ritter, R.: Die Cephalium tragende Kakteen Brasiliens, in Kakt. and. Sukk. 19: 87-96, 119-123, 140, 156-162. 1968.
- Ritter, F.: Kakteen in Südamerika I, Spangenberg 1979.

Hauptstrasse 83, D-5020 Frechen

Rua 25 A No. 90, Setor Aeroporto, 74.320 Goiania/Goias/Brazilië.

*
*   *
*

Voortplantingsmechanismen bij planten

WILLY VERHEULPEN en JEAN-PIERRE HERNALSTEEN

Hoewel niet dikwijls vermeld in artikelen zijn cactussen geen uitzondering op de algemene regels van de voortplanting binnen het plantenrijk, alhoewel men dat wel graag zou willen geloven. Het enige aspect dat bij de cactussen misschien wel enigszins afwijkend is, is het feit dat de mogelijkheden tot bestuiving in vele gebieden beperkter zijn dan men vermoedt.

Het algemene principe dat stuifmeel van de ene bloem op de stamper van een andere bloem gebracht wordt, daar ontkiemt en aldus zijn eigen erfelijk materiaal via een lange kiembuis laat doorgroeien tot bij de eicellen van de "bevruchte" plant is ook hier van toepassing(1).

Het mechanisme dat ervoor zorgt dat de best aangepaste individuen binnen een populatie de meeste kans tot voortplanting krijgen noemt men Evolutie. Dit mechanisme wordt door de liefhebbers nogal eens verkeerd begrepen. Vaak hoort men vertellen dat deze of gene plant zich aangepast heeft aan een bar milieu of dat de plant deze of gene eigenschap ontwikkeld heeft. Dat is natuurlijk een foute redenering. De plant op zichzelf doet uiteraard niets. Alleen worden bepaalde eigenschappen die soms naar voren treden door spontane kleine mutaties of gewoon door diversificatie verder versterkt doordat omgevingsfactoren de planten met de gunstigste eigenschappen voor deze omgeving betere overlevingskansen bieden.

De bloembouw is dus ook een produkt van vele (honderden? duizenden?) jaren durende evolutie. De mogelijke redenen waarom een bloem eruit ziet zoals wij die nu kennen kunnen we even trachten te belichten. Een eerste vaststelling is dat de bevruchting bij cactussen steeds gebeurt door tussenkomst van dierlijke wezens. Bevruchting door de wind is statistisch uitgesloten. De dierlijke tussenkomst waarover we hier spreken bestaat uit insecten, vogels en soms vleermuizen. De reden waarom deze dieren de bloemen bezoeken is eenvoudig: de bloemen zijn een welkome voedingsbron. De nectar die zich meestal op de bodem van de bloem bevindt is een hoogenergetisch voedingsmiddel dat vele vliegende wezens aan de nodige energie helpt. De insecten en/of vogels worden verplicht diep in de bloem door te dringen om deze lekkernij te vergaren. Op de weg naar beneden zijn zij gedwongen de

meeldraden te beroeren en zij nemen zo een portie stuifmeel mee naar de volgende plant(2).

De seimonastie of beweging der meeldraden is een mechanisme dat de afgifte van stuifmeel nog verder bevordert. Een bijkomend aantrekkingsmechanisme voor de bestuivers is de bloemkleur. Vooral de dagbloeiers tonen een verscheidenheid aan kleuren. Nachtbloeiers daarentegen hebben steeds witte bloemen maar compenseren de afwezigheid van kleuren meestal door geurende bloemen(3).

De kleur maar ook de vorm zullen bepaalde bestuivers aantrekken of anders gezegd de evolutie laat toe dat in een bepaald areaal de bestuivers b.v. zygomorfe bloemen verkiezen, men zal opmerken dat na een bepaalde evolutie periode de meeste planten van deze populatie zygomorfe bloemen zullen vertonen. Anderzijds ziet men ook dat indien planten met een bepaalde eigenschap zich gaan verspreiden naar gebieden waar deze eigenschap van geen nut meer is, gaandeweg deze eigenschap verloren gaat omdat andere bestuivingsmechanismen de overhand krijgen, waarbij b.v. zygomorfie van geen belang meer is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in de lager gelegen gebieden het meestal insecten zijn die de bestuiving bewerkstelligen. In de hoger gelegen gebieden (boven de 3.000 m) ligt het zwaartepunt bij de vogels.

Sommige bestuivers komen niet op de nectar af maar eten het stuifmeel. Minder bekend is dat stuifmeel een krachtig voedingsmiddel is met redelijk wat eiwitten en alhoewel de bezoekers zich te goed doen aan dit festijn nemen ze toch meer dan voldoende materiaal mee om de bestuiving te verzekeren.

Men mag trouwens niet vergeten dat over 't algemeen de stuifmeelkorrels zeer klein zijn. De diameters variëren van 0,12 mm tot 0,035 mm en ze zijn met het blote oog dan ook nauwelijks te onderscheiden. De gele balletjes die men opmerkt op de bloem zijn dan ook klonters samengekoekte stuifmeelkorrels. Hierbij moet tevens gezegd worden dat elk zaadje dat gevormd wordt het gevolg is van een bevruchting: telkens wanneer de kern van een stuifmeelkorrel en die van een eicel versmelten vormt zich een zaad. Tevens zij vermeld dat in de beginfase van dit bevruchttingsmechanisme ook een alternatieve bevruchting met ander stuifmeel kan optreden. Dit kan aanleiding geven tot verschillende planten uit een en dezelfde zaadbes.

Beschouwen we nu even het mechanisme van de voortplanting bij de planten (en tevens bij de meeste levende wezens die een zogenoemd seksueel voortplantingsmechanisme hebben): het erfelijk materiaal van al deze levende wezen zit opgeslagen in de zogenoemde chromosomen. Onder de microscoop zien deze chromosomen er uit als naast elkaar liggende strengen. Alle cellen van een organisme bevatten deze erfelijke informatie in zijn geheel. De voortplantingscellen of geslachtscellen vormen hierop een uitzondering. Deze bevatten maar de helft van het erfelijk materiaal. De reden hiervoor is duidelijk. Versmelt een geslachtscelkern van een individu met een geslachtscelkern van een verwant ander individu, dan zal het gevormde embryo natuurlijk een volledige set met chromosomen bevatten die de groei toelaat van een normaal individu. Het mechanisme dat in levende wezens voor de produktie van de voortplantingscellen zorgt, zorgt ook meteen voor de opsplitsing van de chromosomen. Zo bevatten de stuifmeelkorrels de helft der chromosomen en de eicellen in het vruchtbeginsel het andere deel. Aangezien alle geslachtscellen de helft van het erfelijk materiaal bevatten moet het duidelijk zijn dat alle erfelijk materiaal in een normale cel minstens in het dubbel aanwezig moet zijn. (Red.: Bedoeld wordt dat er 2 maal zoveel

chromosomen zijn, maar deze paren zijn niet identiek; zie naschrift.) Is dit niet het geval dan zal de voortplanting aanleiding geven tot afwijkende vormen.

In de meeste planten beantwoordt de hoeveelheid erfelijk materiaal dan ook aan de wet van $2n$ chromosomen waarbij n alle gehele waarden kan aannemen. De term die deze eigenschap omschrijft is "Diploïd" ("tweezijdig"). In het plantenrijk is nu het enige vervelende dat voor een bepaalde plantensoort deze faktor n niet eens constant hoeft te zijn. Zo zijn er voorbeelden bekend van planten waarvan geografische rassen bestaan met een $2n$ -waarde gelijk aan 22, 44 of 88.

Natuurlijk zijn nu alle combinaties van aantallen chromosomen mogelijk en soms worden bewust sommige combinaties gekozen om bepaalde eigenschappen te bekomen. Zo is de "Triploïde" eigenschap ($3n$ chromosomen) de aanleiding tot de vorming van bijvoorbeeld mandarijntjes of watermeloenen zonder pitten. Het is duidelijk dat deze eigenschappen een nieuwe vorm tot gevolg hebben die zelf onvruchtbaar is.

Prikkelbestuiving

Liefhebbers die niet bang zijn van een experiment vermelden zaadsetting van sommige planten na bevruchting met een aan de plantensoort vreemd stuifmeel, bijvoorbeeld met dat van *Hamatocactus setispinus* of zelfs van bepaalde rozen. Wat gebeurt er nu in zo'n geval? Door de kieming van het vreemde stuifmeel in de bloem wordt een mechanisme in gang gezet dat de bloem vertelt dat er bevruchting heeft plaats gevonden. De plant wordt als het ware bedrogen doordat eigenlijk geen versmelting plaats vond van het erfelijk materiaal van het stuifmeel met dat van de eicel. De gevormde zaadbes heeft wel duidelijk voor de verwachte zaden gezorgd. Er ontbreekt echter de helft van het erfelijk materiaal. Men noemt deze planten "Haploïd". De zaden die men hieruit oogst zijn meestal even kiemkrachtig als normale zaden. Het nakomelingschap uit deze zaden is echter steriel, zij kunnen hun erfelijk materiaal niet delen tot vorming van geslachtscellen en een tweede eigenschap, die voor de liefhebber moeilijk te controleren valt, is dat de grootte van de plant beperkt blijft tot 66% van de grootte van de volwassen moederplant. Zulke planten kunnen slechts nog op vegetatieve manier vermeerderd worden, zoniet zijn ze uiteindelijk tot afsterven gedoemd.

Naschrift door Paul Neut

Wat voorafging is een opstel gemaakt door Willy Verheulpen, bijgestaan door J.P. Hernalsteen en het gevolg van een discussievergadering over het onderwerp "Het bestuivingsmechanisme/Het "sexuele" gedrag van cactussen.". De bedoeling van dit artikel is reactie uit te lokken bij andere geïnteresseerden en te weten te komen wat er zoal bestaat aan (Nederlandstalige?) literatuur die ons verder helpt. Uit welke bronnen putten andere schrijvers, hoe "oud" is die informatie, is er iets nieuws onder de zon?

Persoonlijk ben ik niet "vies" van enkele experimenten (zie *Kultuurervaringen* 1982 enzoverder), steeds op zoek naar het hoe en waarom, lezend/studerend wat anderen publiceerden of uitproberend wat sommigen (en ikzelf) als mogelijk beschouwden. Bij al die probeersels komt heel wat observatie te pas en komt men dikwijls tot leerrijke vaststellingen.

In mijn verzameling, die naast *Noto's* en *Parodia's* ook tal van andere planten omvat doe ik geregeld bestuivingsproeven, hierbij steeds het gedrag der meeldraden, de rijpheid van stamper en stuifmeel observerend, nagaand

waarom sommige bestuivingen lukten, me afvragend waaraan sommige mislukkingen te wijten waren.

Over de seimonastie (hier de gevoeligheid der meeldraden) wil ik graag enkele van mijn ervaringen, bedenkingen en vragen aan u voorleggen.

Coryphantha: andreae, bumamma, clavata, cornifera, elephantidens, maiz-tablasensis, pallida, palmeri en radians.

Bij zelfbestuiving **schenen** deze planten zelffertil te zijn; er vormde zich een zaadbes met ofwel half ontwikkelde, deels verschrompelde zaden, hetzij goed gevormde doch niet kiemkrachtige zaden. Bij kruisbestuiving was het zaad steeds goed gevormd en kiemkrachtig. Bij *C. asterias*, *C. greenwoodii* en *C. pectinata* was geen seimonastie te bespeuren.

Vraag: zou dit verschil in "eigenschap" ook terug te vinden zijn in een eventueel verschil in de zaadstructuur? Zo ja, bij welke groep?

Parodia: praktisch alle planten uit de "Microspermae" groep (Buxb.) oftewel "Politispermae - Sulcatae" groep (Weskamp) hebben gevoelige meeldraden. Ze zijn (naar mijn weten) niet zelffertil, alleen bij kruisbestuiving verkrijgt men vruchtzetting. Een uitzondering vormt de groep rond *P. cardenasii/formosa* (= "campestrae") die wel zelffertil zijn. De overige, de "Obtextospermae" en "Protoparodia" vertonen geen seimonastie, zijn niet zelffertil en moeten kruisbestoven worden, alhoewel ook hier enkele uitzonderingen zijn die wel seimonastie vertonen.

Hier is wel degelijk een verschil in de zaadstructuur der verschillende groepen.

Notocactus: De volgende planten vertonen seimonastie:

- praktisch alle planten uit de "Paucispini" sectie met uitzondering van *N. linkii* en de planten rond *N. acutus* (Fricianae);
- alle planten uit de sectie der "Scopanae", bijna alle "Wigginsiae" en enkele der "Uebelmannianae" (*N. uebelmannianus* en ± *N. crassigibbus*);
- de hele sectie der "Herterianae" met uitzondering van *N. horstii*;
- verder nog *N. fuscus*, *N. rauschii*, *N. schlosseri* en *N. werdermannianus*.

Alle hebben gevoelige meeldraden maar slechts de "Paucispini" (met uitzondering van *N. ottonis* var. *vencluianus*) en de "Wigginsiae" (met uitzondering van *N. neohorstii*) zijn zelffertil.

Mammillaria: bij de planten in mijn verzameling (dat zijn er heel wat) heb ik seimonastie nooit waargenomen. Seimonastie bij *Mammillaria* schijnt echter wel te bestaan en vele van deze planten zouden zelffertil zijn.

Vraag: hoe gebeurt die zelfbestuiving bij *Mammillaria*'s, tot welke groep behoren die "zelffertielen"? Hoe kiemkrachtig is hun zaad?

Dolichothele: nooit waargenomen, schijnen echter wel zelffertil.

Aylosteria/Rebutia: nooit seimonastie waargenomen. Vele planten zijn wel zelffertil en hun zaad is goed kiemkrachtig. Men veronderstelt dat de zelfbestuiving gebeurt bij het mechanisme van openen/sluiten der bloemen.

Astrophytum: nooit seimonastie waargenomen.

Sulcorebutia; Weingartia; Mediolobivia; Echinopsis; Lobivia; Acanthocalycium; Echinofossulocactus; Gymnocalycium; Thelocactus; Islaya; Frailea; Copiapoa; Pyrrhocactus; Thelocephala; Neoporteria; Echinocereus; Hamatocactus; Ferocactus en **Cleistocactus** vertonen naar mijn ervaring geen seimonastie.

Hopelijk viel dit artikel u niet te zwaar... We verwachten wel enkele reacties, ervaringen of andere positieve mededelingen. Laat gerust van u horen.

Slot volgt, evenals de Literatuurreferenties

Matucana oreodoxa, cultuurplanten.

Foto: R. Bregman

Het geslacht *Matucana* Br. & R. (XXVII)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS EN A.B. PULLEN

Matucana oreodoxa (Ritt.) Slaba. Kaktusy 22 (6), p. 128 (1986)

(oreodoxus = roem van de bergen?)

Synoniemen:

Eomatucana oreodoxa Ritter. K.u.a.S. 16 (12), p. 230 (1965)

Borzicactus oreodoxus (Ritt.) Don. The Nat. Cact. & Succ. Journ. 26 (1), p. 10 (1971)

Matucana oreodoxa var. *turbiniformis* n.n.

Beschrijving

Lichaam grasgroen tot donkergroen, bolvormig, tot 80 mm dik; zelden spruitend, met dikke penwortel. Ribben 7-12, sterk afgeplat, 3-6 mm hoog, met vlakke ronde knobbels. Areolen rond tot ovaal, 1-3 mm lang, met weinig wit vilt, 8-15 mm van elkaar verwijderd. Bedoorning naaldvormig, recht tot iets gebogen, buigzaam, bruinachtig, later grijs wordend; randoorns 4-10, 1-3 cm lang; middendoorns (indien aanwezig) 1-2, 1½-4 cm lang.

Bloem 4-6 cm lang, in anthese ca. 3 cm breed, slank trechtervormig, actinomorf, petalen okerkleurig tot oranjerood. Bloembuis ca. 4 mm dik, met dikke vlezige wand, groenachtig tot roodbruin, met opvallend weinig schubben, nagenoeg onbehaard. Nektarkamer open, 8-15 mm hoog. Helmdraden aan de basis wit, naar boven overgaand in rood, helmknoppen bleekgeel; primaire meeldraden slechts aanwezig in de bovenste helft van de bloembuis, secundaire meeldraden met korte helmdraden zodat deze niet buiten de bloem uit steken. Stamper wit tot bleekgroen, stempellobben 4-6, ca. 2 mm lang, lichtgeel.

Vrucht ovaal, ca. 14 mm lang, ca. 8 mm dik, bleekgroen tot rose.

Zaad als beschreven in deel XXVI, ca. 1,2-1,7 mm hoog, 1,3-1,8 mm breed, 0,8-1,0 mm dik; embryo met sterk gekromde cotylen.

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: J. Defesche
Vice-voorzitter: M. de Bekker
Secretaris: F.R. de Groot
Penningmeester: J. Vrenken
Bestuurslid België: J. de Wael
Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest
Alg. Bestuurslid: E. van Die-van Wijnen
Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen.

FINANCIËLE ZAKEN

J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel, tel. 04132-72917.
Postgironr. 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel.
Bankreknr. 55.32.38.981 bij de A.B.N. t.n.v. Succulenta te Volkel.
Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

LIDMAATSCHAP

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 40,00, jeugdleden f 20,-, leden in België Bfrs 725 en voor elders wonende leden f 50,00. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 140.
Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.

LEDENADMINISTRATIE

M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.
Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.

SECRETARIAAT

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

BELGISCHE BELANGEN

J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109; B 1851, Grimbergen, België.

PROPAGANDA

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfort, tel. 03484-1083.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen, tel.: 03483-2300.
Redacteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

VERENIGINGSNIEUWS:

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.
Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIE EN VRAAG EN AANBOD

M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen, tel. 04102-1964.
Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. f 30,-; 1/8 pag. f 55,-; 1/4 pag. f 85,-;
1/2 pag. f 140,-; 1 pag. f 240,-.
Kortingen op aanvraag.

LOSSE NUMMERS

P. Melis, Korenbloemstr. 13, 5409 AX Odiliapeel.

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.
Catalogus à f 1,50 te bestellen op giroreknr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

BOEKENVERKOOP

M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden, tel. 04149-3856.

Het boek Discocactus is nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.

Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.

Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op giroreknr. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

CLICHÉFONDS

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

R.Z.H. en VERENIGINGSARTIKELEN

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

1 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.

2 Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.

3 Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.

4 Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.

5 Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Bestellen uitsluitend door overschrijven van het juiste bedrag op giroreknr. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

CLICHÉFONDS

Er zijn nog zaden voorradig. Er is een nieuwe bestellijst in deze Succulenta opgenomen. Geeft U dus rustig een tweede bestelling op. Hr. Schraets zal deze net zo voortvarend als uw eerste bestelling behandelen.

EVENEMENTENKALENDER

- 17-18 febr. : Plant en Interieur in de Hortus in Haren, info 050-632010.
- 21 apr. : Bijeenkomst Studiegroep Succulenta bij Hr. Pullen, Nieuwleusen.
- 21-22 apr. : Plantenbeurs in de Hortus in Haren.
- 28-29 apr. : Internoto bijeenkomst in Böblingen, B.R.D.
- 19 mei : Goudse cactusbeurs.
- 19-20 mei : Tentoonstelling van "Leuchtenbergia".
- 27 mei : Internationale Asclepiadag.
- 1-3 juni : Cactus-expo in de botanische tuin te Monaco in samenwerking met de Franse cactus en vetplantenver. AIAPS.
- 3-4 juni : Plantententoonstelling in het Cultureel-centrum te Zolder.
- 3 juni : Jaarlijkse tentoonstelling van de afd. CACTUSWEELE afd. Noorderkempen.
- 9 juni : Tweede Vlaamse Plantenbeurs in het kasteel van Poeke.
- 30 juni-2 juli : Tentoonstelling i.v.m. 30-jarig bestaan van Grusonia te Roeselare.
- 1 sept. : 13e Internationale cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen.
- 8-9 sept. : E.L.K. te Blankenberge.
- 15-16 sept. : Plantenbeurs in de Hortus in Haren.
- 23 sept. : Internationale Succulentenbeurs, Brasschaat.
- 6 okt. : Ruilbeurs van het Noorden te Zuidlaren.
- 30-11/9-12 : VIVOKA 90 te Middelburg.

25-JARIG JUBILEUM

- E. BLOMME, Stanislas Meuslei 42, B2120 Antwerpen, België
- H. BOERSMA, Frans Halstaan 10, 3241 AB Middelharnis
- PROF. DRs. L. VAN KAMPEN, Koolmeeslaan 6, 2261 EW Leidschendam
- J. KLEINSTAARMAN, Holtmühlestraat 5, 5932 BA Tegelen
- J.W.M. MEIJER, Herenweg 222, 3648 CP Wilnis
- J. MESU, Nachtegaalstraat 12, 4335 CG Middelburg
- PETR. NELEN, Hogeweg 328, B2091 Hoevenen, België
- F.L.J.A.W. VERWER, Kapellerlaan 61, 6041 JB Roermond
- L. VAN DER WEIT-WASLANDER, Grovestins 35, 9051 GX Stiens
- A. WIJNEN-ROOK, Schoolstraat 60, 2912 CR Nieuwerkerk IJssel

40-JARIG JUBILEUM

- N.G. HAFKAMP, Brammershoopstraat 23, 7859 TG Eeserveen
- Dr. A.M. HAMOEN, Hooiweg 206, 9765 EN Paterswolde
- ED VAN HOOFFSTADT, Kasteellei 111, B.2110 Wijnegem, België

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek

8 febr. Lezing.

Afd. Amsterdam

19 jan. Jaarvergadering. Gebouw de Rietwijker, 3e Schinkelstr. 9, Amsterdam, aanvang 20.00 uur.

Afd. Brabant-België

26 jan. Hr. van Crieckingen-Brazilië; 23 febr. Hr. Vanden Broeck-Bolivië. In Het Hoge Rijksinstituut voor Tuinbouw, De Bavaylei 118, Vilvoorde, aanvang 20.00 uur.

Afd. Gouda e.o.

18 jan. Jaarvergadering en lezing over Ceropegia's door Hr. Shirley; 15 febr. Lezing over Namibië door Hr. ter Brugge. Plaats "t Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda, aanvang 20.00 uur.

Afd. Groningen

18 jan. Lezing door Hr. Hofstee; 15 febr. Lezing door Hr. Pullen over Botanische tuinen in Europa. Plaats De Hortus te Haren, aanvang 19.30 uur.

Afd. Utrecht e.o.

12 febr. Jaarvergadering. Plaats is gewijzigd. Info 03484-1083, aanvang 19.30 uur.

Afd. Zaanstreek

2 febr. Jaarvergadering. Plaats Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam, aanvang 20.00 uur.

Afd. Zeeland

26 jan. Jaarvergadering; Plant van de maand Notoctactus door Hr. Marinissen. Plaats Thomaskapel, Vrijlandstraat, Middelburg, aanvang 19.30 uur.

Afd. Zuid-Limburg

6 febr. Praktijkavond, zaaien, enten, verspenen, verzorging, bemesting etc.

BIJEENKOMSTEN VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

Cactusvrienden Limburg

12 febr. Een diamontage over Echinocereus door Jos Vrenken. Plaats Cultureel Centrum van Heusden-Zolder om 20.00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen

18 jan. Statutaire afdelingsvergadering + diavoordracht; 15 febr. Diavoordracht over Caudiciforme planten door Hr. Leclercq. Plaats "Vogelenzang", Miksebaan in Brasschaat, aanvang 20.00 uur. M. Bastiaenssens, tel. 03-6519211.

Grusonia

9 febr. Hybriden een diamontage door Robert Fonteyne. Plaats zaal Don Bosco, Pastoriestraat te Torhout, aanvang 20.00 uur. Johan Keirse, tel. 050-824660.

Leuchtenbergia

19 jan. Bolivië door F. Vandenbroeck; 16 febr. Alles over zaaien. Plaats Dienstencentrum, Schoolstraat in Schilde, aanvang 20.00 uur.

Diverse Belgische verenigingen hebben mij verzocht de cactus en vetplantenliefhebbers in Nederland een voorspoedig en succesvol 1990 toe te wensen.

BIJ HET BEGIN VAN 1990

Natuurlijk begin ik met U en de Uwen een gezond en succesvol 1990 te wensen, dit uiteraard mede namens mijn collega-bestuursleden.

Januari is bij uitstek de maand om de zaakjes weer even op een rij te zetten, te analyseren en nieuwe plannen te maken.

Het Succulenta-bestuur is daarop geen uitzondering, getuige de nieuwe opzet van deze "gele pagina's", de verdere inhoud van deze pagina's en het vervolg in de komende maanden.

Maar het verleden is ook interessant en wel uit oogpunt van analyse en verbetering, wij streven naar verbeteringen maar het heden dreigt ons parten te gaan spelen.

Het dramatische hoge aantal leden dat ons verlaat noopt ons misschien tot tussentijdse bezuinigingen en bezuinigingen zijn vrijwel nooit populair en gaan moeilijk hand in hand met verbeteringen.

U kunt ons helpen door te reageren en die zaken die tot leegloop kunnen leiden of die voor verbetering vatbaar zijn aan de kaak te stellen.

Het plan is om daar zelfs een aparte ruimte in deze pagina's voor te reserveren zodat er misschien een discussie kan ontstaan. Reageer dus, schrijven, bellen en liefst naar het secretariaat.

Tevens wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om de "stille krachten" even uit de anonimiteit te halen, elke afdeling kent ze wel, mensen die gewoon een stukje werk doen, zò gewoon dat bijna niemand er meer stil bij staat.

Gelukkig hebben wij als Bestuur ook hulp van een aantal van deze mensen, twee dames die het correctiewerk voor deze pagina's doen, een meester in de rechten die ons o.a. met de Statuten heeft geholpen, een dame die de sprekerslijst aan het herschrijven is, een man die alle "groen"tijdschriften doorleest en reageert op cactus en succulenten zaken, een man die ons een hele pagina-advertentie bezorgt, een man die sedert jaar en dag het grootste aantal nieuwe leden aanbrengt. Al deze mensen onze hartelijke dank, zonder uw steun was het voor ons aanzienlijk moeilijker. Toch ontardt dit stuk weer in een gewone bedelbrief, we kunnen namelijk nog veel meer hulp gebruiken en er zijn niet alleen zoveel plannen maar uw eisen worden hoger, de informatie moet uitgebreider, een aantal zaken zijn al geruime tijd blijven liggen etc. etc.

Voorbeelden? Dat kan, mensen die ons dia-bestand in de computer kunnen onderbrengen, mensen die onze djathecaris kunnen helpen met het opbouwen en beoordelen van dia-series, alle kleurencliches (b.v. de voopagina's) in een lijst opnemen liefst voor computergebruik, enthousiaste ruilers, hulp bij de Floriade of andere wervingsactiviteiten etc. etc.

Diegenen die zich aangesproken voelen kunnen beter NU reageren, straks zijn er weer andere zaken die uw aandacht vragen.

Rob de Groot, secretaris

AANVULLING ZAADLIJST CLICHÉFONDS

Onderstaande soorten werden ontvangen na het drukken van de zaadlijst. We willen U toch niet de mogelijkheid onthouden deze zaden te bestellen. Voor de leveringsvoorwaarden en de verklaring van gebruikte tekens kunt U de zaadlijst in het decembernummer van Succulenta raadplegen. Ook kunt U nog zaden bestellen uit deze zaadlijst.

Hierbij is een bestellijst gevoegd, die U uit het blad kunt halen.

Tenslotte nog een fout die geslopen is in de zaadlijst van december. Daarin staat dat *Othonna lobata* (OT 01) verkrijgbaar is per 5 porties (%). Dit is niet juist, OT 01 kost per portie f 2,- (\$).

NAGEKOMEN ZADEN:

ANC ANCISTROCACTUS

03 M \$ tobuschii SB987 10zpp (zeldaam)

ESC ESCOBARIA

17 M \$ leei SB397 (blijft erg klein)

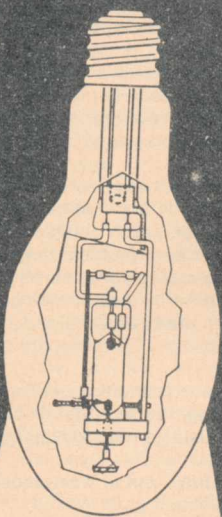
18 M \$ sneedii SB730 (vormt groepen met koppen van 2 cm doornee)

TOU TOUMEYA

01 M \$ papyracantha SB504 10zpp

J.A. Schraets, Tegelseweg 13 5912 BD Venlo

GROEILAMPEN

**VOOR
ALLE SOORTEN
CACTUSSEN HET
HELE JAAR DOOR
IN HUIS OF IN DE KAS**

Geef uw zaailingen een goede start door ze te voorzien van voldoende licht van groeilampen.

"Using a growlight you can have an indoor garden in any dark corner" Sunday Times.

Het vertrouwen in onze producten geeft ons de mogelijkheid onze producten met

2 maanden niet goed geld terug garantie
aan te bieden.

VUL DE BON IN VOOR GRATIS BROCHURE

Naam: .....

Adres: .....

PC + woonplaats: .....

Sunlight Systems

Amstel 168

1017 AE Amsterdam

Tel. 020-384957

DRUKWERK

Dhr. _____
 Aan Mevr. _____
 Mej. _____
 _____ (adres)
 _____ (postcode) _____ (plaats)

Clichéfonds "Succulenta"
Tegelseweg 131
5912 BD VENLO

Ondergetekende wenst de hieronder en aan ommezijde vermelde soorten uit de lijst 1989-1990 te ontvangen.

Soorten à f 2,- (Bfrs 38)	Vervangnrs. soorten à f 2,-
Porties à f 2,40 (Bfrs 45)	Vervangnrs. porties à f 2,40
Porties à f 10,- (Bfrs 190)	Vervangnrs. porties à f 10,-

Z.O.Z.

Dhr. _____
 Bestelling van: Mevr. _____
 Mej. _____
 _____ (adres)
 _____ (postcode) _____ (Plaats)
 Lid nr. _____

Totaal bestelling:	à Bfrs 11 = Bfrs _____
_____ soorten à f 0,60 = f _____	à Bfrs 38 = Bfrs _____
_____ soorten à f 2,00 = f _____	à Bfrs 45 = Bfrs _____
_____ porties à f 2,40 = f _____	à Bfrs 190 = Bfrs _____
_____ porties à f 10,- = f _____	à Bfrs 95 = Bfrs _____
_____ pakketjes à f 5,- = f _____	_____ = Bfrs 19
Bijdrage Portokosten	(beneden Bfrs 500)
(beneden f 25,-) = f _____ 1,00	Bfrs _____
Totaal f _____	

- Als lid van Succulenta betaal ik na ontvangst van zaden en rekening.
- Ik betaal na ontvangst van een rekening.
- Ik heb bovengenoemd bedrag overgemaakt op ..... via .....
- Zend mij de gratis zaaitips.
- Kruis het gewenste vakje aan.

Verleden jaar zijn we van start gegaan met een nieuwe vorm van "ruilen" voor de gevorderde ruiler. Het is me opgevallen dat niet iedereen op de hoogte was van deze verandering. Dus: RUILERS OPGELET! Het is n.l. zo, dat het echte ruilen tussen twee personen haast niet meer lukt. Vooral de meer gevorderde liefhebber vindt niet altijd iets van zijn of haar gading bij degenen die contact met hem of haar opneemt. Daarom is er nu ook een mogelijkheid om planten te koop aan te bieden.

De mogelijkheid om te ruilen blijft dus bestaan, maar daarnaast kan men ook planten kopen of verkopen. Als U mee wilt doen gaat U als volgt te werk:

Maak een lijst op van alle planten die U wilt ruilen en/of verkopen. Deze lijst stuurt U op aan het adres onder aan dit stukje. Na verloop van tijd krijgt U de gebundelde lijsten van alle deelnemers toegestuurd. Ook mensen die geen plantenlijst hebben ingestuurd, kunnen om de ruillijsten vragen.

U neemt dan onderling contact op en probeert tot een ruil te komen. Lukt dit niet dan kan men overeenkomen om een kleine vergoeding te geven voor de verkregen planten. Maak hierover echter wel goede afspraken!

Voor de **beginner** gaan we ook weer aan de slag. Van de zaaierende liefhebber ontvangen we graag overtollige zaailingen om onder de beginners te verdelen. De liefhebber raakt zo op een zinvolle manier zijn plantjes kwijt en de beginner vaart er wel bij. Bovendien kunnen schenkers van planten drie wensplanten opgeven, R.Z.H. zal proberen een van deze wensen te vervullen.

Wat moet U doen om aan R.Z.H. 1990 deel te nemen?

1. **Beginners** maken f 5,- over op gironummer 3960475 ten name van R.Z.H. Molenweg 56, Lunteren. Wilt U hierbij vermelden "beginners 1990". Beginners uit België gireren Bfrs 100,-. Mocht U voor de instandhouding van R.Z.H. iets meer willen gireren dan wordt dat in dank ontvangen. En natuurlijk kunt U het geld ook in een enveloppe opsturen. (Zie adres onderaan dit stukje).

Iemand kan niet meer dan drie jaar meedoen als beginner, maar daarna is het ook veel leuker om als ruiler mee te doen. Een beginner die dit jaar begint met zaaïen - en kijk eens wat een keus ons clichéfonds biedt - heeft over drie jaar heus wel leuke plantjes om te ruilen.

Als beginner ontvangt U in de loop van het eerste halfjaar een beginnerspakket met + 12 verschillende plantjes.

2. **Ruilers** gireren f 5,- op gironummer 3960475 ten name van R.Z.H., Molenweg 56, Lunteren. Daarnaast sturen ze de lijst met plantennamen en hun eigen naam, adres, telefoon en gironummer. Wilt U de gegevens en plantennamen duidelijk schrijven?

De verschuldigde bijdragen en gegevens ontvangen wij graag voor 31 maart. Tot slot een verzoek aan iedereen die planten aan R.Z.H. wil geven voor verdeling. Wilt U die zodra U ze kwijt wilt, zonder pot en aarde en bij vorstvrij weer opsturen naar het adres onder aan dit stukje? De onkosten worden vergoed. U kunt de planten natuurlijk ook komen brengen, maar bel eerst even voor de zekerheid.

Doet U allemaal mee, laten we er met elkaar een goed ruiljaar van maken.

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579. Giro: 3960475 t.n.v. R.Z.H.

DE ONTWIKKELING VAN HET LEDENAANTAL VAN SUCCULENTA VANAF 1979

Deze lijst spreekt voor zich, wij willen het trekken van conclusies aan U zelf overlaten en ons beperken tot het aanstippen van enige opvallende punten.

Voor diegenen die denken dat de contributie-verhoging de directe oorzaak van de terugval in '89 is, zij opgemerkt dat het ledenaantal eind aug. van 1989 ± 2750 was en eind sept. ± 2700.

Dankzij onze computergegevens hebben wij nu voor het eerst een exact inzicht in de soort leden en hebben de groep die b.v. een ruilabonnement heeft, kunnen uitsplitsen.

Het getal van nu is dus inclusief die negatieve correctie. Opvallend zijn de getallen van die jaren dat we een actief ledenwerfbeleid voerden, 1986, 1987 en 1988.

De volgende maand gaan we verder met dit soort gegevens en dan specifiek op de afdelingen toegespitst.

John van Eijsden, Rob de Groot en Jos Vrenken

De ontwikkeling in ledenaantallen van Succulenta sedert 1979

Jaar	Kontributie	Ledental	Verlies/Winst	Jaar	Kontributie	Ledental	Verlies/Winst
1979	f 30,-	4075	-	1985	f 35,-	2860	- 180
1980	f 35,-	3900	- 175	1986	f 35,-	2800	- 60
1981	f 35,-	3670	- 230	1987	f 35,-	2875	+ 75
1982	f 35,-	3460	- 210	1988	f 35,-	2850	- 25
1983	f 35,-	3185	- 275	1989	f 35,-	2642	- 208
1984	f 35,-	3040	- 145	Correctie in ruilabbonnementen e.d.		2566	- 76

CACTUSSEN- EN VETPLANTENKWEKERIJ

KRAMER

Hegedijk 120. 8404 GE Langezwaag
(tussen Heerenveen en Gorredijk)
telefoon 05130-88140
geopend: ma.-za. 9.00-18.00 uur
dinsdagmiddag gesloten.
OOK VEEL ANDERE SUCCULENTEN,
o.a. Tillandsia's.

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970

NIEUW

NIEUW

An den Standorten von Pedio- und Sclerocactus
door Fritz Hochstätter
met bijdragen van dr. Günther Hentzschel.

U volgt de auteur over 100.000 km door de natuur
in de USA.

Inhoud: reisverslagen, groeiplanten, klimaat,
bodemonderzoek, zaadonderzoek, cultuur, kweek
uit zaad, etc.

Prijs 59,- DM excl. verzendkosten.
Te bestellen bij de auteur, Postfach 510201,
D 6800 Mannheim 51; tel. 09-49-621-794675.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een
lijst met succulente literatuur
aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648.

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 10.00-18.00 uur

zaterdag van 10.00-17.00 uur

maandag gesloten

BEGIN HET JAAR GOED!

- 1 Bestel direct onze gratis zaadlijst met een interessant groot assortiment zaden van andere succulenten, afrikaanse gewassen en natuurlijk ook cactussen en mesems
- 2 Overtuig U. Niet alleen de gevorderde maar ook de beginnende liefhebber kan door de korte beschrijvingen zijn keus maken.
- 3 Bestel zaad en ga zaaien: een hoogtepunt van onze hobby

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 1509830

Cactuszaden en Tillandsia's

Vraag onze gratis zaadlijst met meer dan 3000 soorten en variëteiten aan. Naast een uitgebreid assortiment cactuszaden vindt u ook: Euphorbia, Pachypodium, Agave, Yucca, Cycas, Datura, Eucalyptus, Passiflora, Conophytum, Lithops, Mesembryanthemum, Musa-Bananen, Palmen, Palmvarens en nog vele andere zaden van (Succulente) planten. Tevens een groot assortiment Tillandsia's.

G. Köhres

Wingertstraße 33 - D-6106 - Erzhausen/Darmstadt.

REAKTIES VAN DE AFDELINGEN OP DE FLORIADE-BRIEVEN

De brieven met uitleg en vragen aan U over de deelname aan de Floriade waren redelijk uitgebreid, toch waren er nog onduidelijkheden en vervolg vragen.

Deze vragen kunnen alleen in de toekomst opgelost of beantwoord worden, zodra er een definitieve toewijzing is kan een werkgroep aan de slag en zullen al die punten stuk voor stuk opgelost moeten worden.

Het verzoek aan U was om de brieven voor 30 september te beantwoorden, echter in december kwamen er nog reacties en 10, TIEN afdelingen hebben nog helemaal niets van zich laten horen of zien, m.i. een niet in een vereniging passende zaak.

De resultaten:

33 afdelingen, daarvan hebben

10 nog niet gereageerd

17 positief gereageerd, waarvan 5 zeker financien toezegden

5 puur negatief reageerden

1 onduidelijk.

Voor de specificatie zie staat 1.

Aansluitend ziet U de voorstellen die er kwamen, lees ze aandachtig door misschien kunt U er iets van gebruiken.

Voor die afdelingen die wel reageerden, onze dank en het vervolg zal geven worden door de werkgroep Floriade bestaande uit:

een vertegenwoordiger van elk van de uitvoerende afdelingen

te weten; Gouda, 's-Gravenhage, Rotterdam en Utrecht

een bestuurslid, Rob de Groot,

de ontwerper, Nico Uittenbroek.

De Floriade-organisatie heeft toegezegd ons in januari uitsluitel te geven en zodra wij iets weten zullen we of direkt of via deze pagina's naar U reageren.

Rob de Groot

Voorstellen door de afdelingen betreffende financiering Floriade 1992

- Sponsoringen via kwekers.
- Planten ter beschikking te stellen, deze mogen dan later verkocht worden.
- Stukjes in b.v. Groei & Bloei.
- Lotenverkoop.
- Volstaan met een info-stand event. samen met professionele kwekers.
- Deelname overlaten aan de professionele kwekers.
- Volstaan met een goede wervings-prospectus.
- Planten van en via de kwekers.
- Loterij, laat lot tevens reductie-bewijs toegang van de Floriade zijn.
- Prijs van de kalenders tijdelijk met b.v. f 1,50 omhoog.
- Maken van T-shirts, stropdassen, stickers etc.
- Benaderen professionele kwekers en kassenbouwers voor sponsoring.
- Eventueel tijdelijke kontributie-verhoging.
- Info-kaart ophangen met daarop alle afdelingen eventueel met adressen.
- Opslag van f 1,- per meter op de tafeluur van alle beurzen.
- Planten door kwekers ter beschikking laten stellen.
- Meer advertenties.
- Een gratis advertentie in de gele pagina's, tegen stel f 500,- sponsoring.
- Samenwerking zoeken met buitenlandse Cactusverenigingen.

REAKTIES AFDELINGEN OP DE FLORIADEBRIEF DEC. 1989

AFDELING	Gedreng in de reactie zake wie aan welke winst te doen	Meer Floriade	Tegen Floriade	Lichtjes aan welke maatregelen	Planten ter beschik- king stellen	Financiële ondersteuning	+ = ja - = nee Voorstellen
Achterhoek							
Amsterdam							+
Arnhem	+			+ ?			
Brabant België							
Delfzijl e.o.	+	+			+		+
Dordrecht							
Drenthe	+	+		+	+		
Eindhoven							
Flevozoom							+
Fryslan							+
Gooi en Eemland	+	?		+ ?	+ ?		+
Gorinchem/Den Bosch							
Gouda e.o.	+	+		+	+	?	
's Gravenhage	+	+		+	+	?	
Groningen	+	+					+
Haarlem	+	+					
Den Helder							
Hoeksche waard	+	+		?	?		+
Kennemerland	+	+		+	+		
Leiden							
Nijmegen	+	+			?		+
Nrd.-Mid. Limburg	+	+				+	
Rotterdam e.o.	+	+		+	+	?	
Tilburg	?	?					+
Utrecht	+	+		+	+	?	
Voorne-Putten							
West-Brabant							
West-Friesland							
IJsselstreek							
Zaanstreek							
Zeeiland	+	+				+	
Zuid-Limburg	+	+				+	
Zwolle	+	+				+	+

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het maart-nummer moeten vóór 15 februari bij de heer **M. de Bekker, Kraayevan 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van **max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop: Jaargangen Succulenta compleet 1975, 1976, 1978 t/m 1982 en 1985. Incomplete 1971 mei ontbr., 1972 juni ontbr., 1977 jan. ontbr., 1983 jan. en aug. ontbr., 1986 jan. ontbr. Prijs *f* 15,- voor complete en *f* 10,- voor incomplete jaargangen excl. porto. M. Marinissen, Rustenburgplantsoen 34, 4337 VP Middelburg, tel. 01180-26083 (na 18.00 uur).

Gevraagd: Een ECHTE cactusliefhebber(ster) die de periode van half maart tot eind september 1990 wil doorbrengen aan de COSTA DEL SOL (Zuid Spanje). Gratis electra, gas en water. Tegenprestatie het goed bijhouden van mijn cactus- en andere succulentverzameling. Mijn huis is gelegen bij een klein dorp direct aan de kust. Brieven s.v.p. met vermelding van telefoonnr. aan: Jack A. Nagtegaal, Apt. 263, Almunécar-18690 (Granada), España.

INTERNATIONALE CACTUSCLUB VAN BELGIË

De Int. Cactusclub van België is een nationale vereniging die 6 boekjes per jaar uitgeeft telkens met 6 kleurenfoto's. Het lidgeld bedraagt 500 Bf. Ingebonden boekjes van 1987 en 1988 zijn te verkrijgen voor 400 Bf. Overschrijven kan op nrs. 733-2391705-06 of 000-1588735-69 van de Int. Cactusclub van België, Notelaarstraat 17, 2820 Bonheiden. De twee voorzitters zijn steeds te bereiken. Hun adres en telefoons zijn:

Guy Van Moer
Notelaarstraat 17
2820 Bonheiden
tel. 015/553364

Mevr. Desender-Bruneel
C. Barbierlaan 9
8021 Loppem
tel. 050/825223

Iedereen is hartelijk welkom in de ronde en dat mag in de nederlandse of de franse taal.

Verder wensen we langs deze weg:

ALLE CACTUSLIEFHEBBERS EEN EVEN ZONNIG 1990 TOE MET GEZONDHEID EN GELUK OP DE KOOP TOE!

vanwege: INT. CACTUSCLUB VAN BELGIË

R.Z.H.

Ruilen Zonder Huilen gaat weer van start. U kunt de ruillijst alvast gaan samenstellen en uw wensplanten uitzoeken of bepalen.

HEEFT U NOG MOOIE DIA'S?

Gewone en bijzondere planten
Planten in het landschap
Bloemen en zaadbessen

Als U deze ter kopieëring tijdelijk wilt afstaan, zou uw diathecaris er graag meer van horen of lezen.

Opmerkingen

Matucana oreodoxa is een sterk van de overige Matucana-soorten afwijkende plant, zowel in habitus als in bloembouw. Vooral de bloem is uniek in het geslacht Matucana. Deze lijkt nog het meest op die van *M. madisoniorum*. De bloemen van beide soorten zijn slank, actinomorf en missen geheel de ring van primaire meeldraden onder in de bloembuis die bij de overige Matucanasoorten de nektarkamer afsluit. Op grond van deze overeenkomsten stelde Ritter beide soorten in een apart geslacht: *Eomatucana*. We hebben al eerder geschreven dat dit op een kwalijke vergissing berust: beide soorten zijn absoluut niet zodanig nauw met elkaar verwant. Naast genoemde overeenkomsten tussen de bloem van *M. oreodoxa* en *M. madisoniorum* zijn er ook een paar opmerkelijke verschillen waar te nemen: naast taxonomisch minder belangrijke verschillen als de lengte en de kleur van de bloem en de beharing van de bloembuis valt *M. oreodoxa* op door de zeer vlezige bloembladeren en het feit dat de bloem zich 's nachts en in de vroege morgen gesloten houdt. De bloem van *M. madisoniorum* blijft dag en nacht geopend.

Is *M. madisoniorum* allerminst een *Eomatucana* (= "oer-matucana") maar juist een hoog ontwikkelde soort (zie deel XII, Succulenta 67 (1), p. 12, 1988), *M. oreodoxa* zou daarentegen heel goed een restant van een oervorm kunnen zijn: de plant groeit in een gebied waar ook andere oorspronkelijke Matucana-soorten groeien, het areaal is klein en tot nu toe zijn geen naaste verwanten bekend. Bovendien is het embryo van *M. oreodoxa* nogal primitief van vorm, zeker voor een Matucana; het lijkt sterk op dat van een *Cleistocactus*. Vanuit een evolutionair standpunt geredeneerd zou dan Ritters visie, om *M. oreodoxa* in een apart geslacht te plaatsen, nog niet eens zo gek zijn maar gezien de gelijkenis met *M. madisoniorum* in de bouw van de bloem zou het opstellen van een apart geslacht *Eomatucana* om praktische redenen verworpen moeten worden. Het is immers haast onmogelijk om een geslacht *Eomatucana* (zonder *M. madisoniorum*!) door middel van een beschrijving voldoende af te grenzen van het geslacht Matucana. Zaad- en vruchtkenmerken zouden hiervoor ook niet kunnen worden gebruikt want *M. oreodoxa* vormt typische Matucana-vruchten en -zaden.

Matucana oreodoxa werd in 1964 door Ritter ontdekt en reeds in 1965 door hem beschreven. Het type-exemplaar bevindt zich in het herbarium van de Universiteit van Utrecht.

Verspreiding

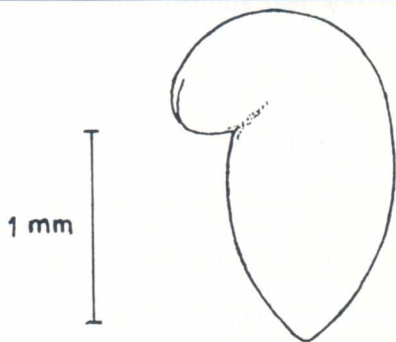
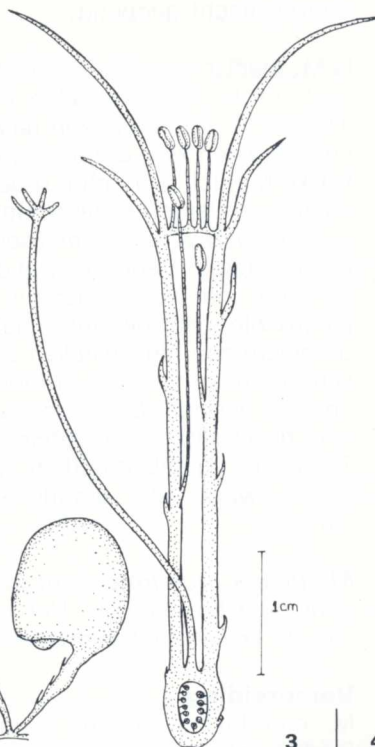
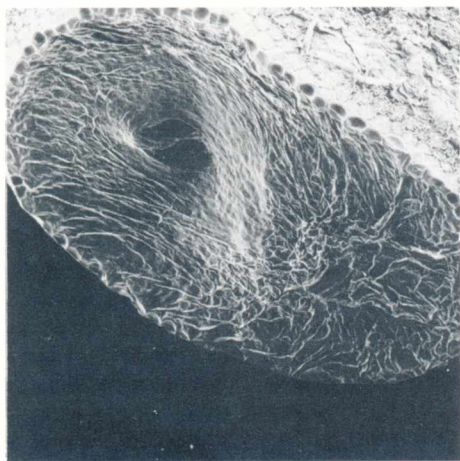
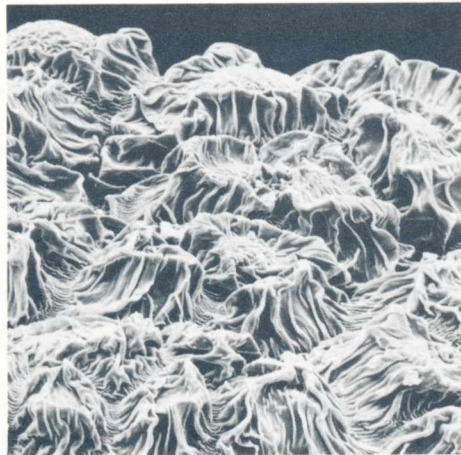
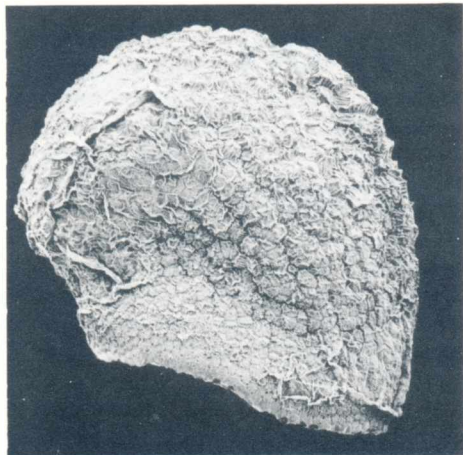
M. oreodoxa heeft een klein verspreidingsgebied in het dal van de Rio Puchca, een zijrivier van de Rio Marañon. De typevindplaats bevindt zich in de bergen aan weerszijden van de kloof van Rahuapampa, Dept. Ancash, Peru. Volgens Ritter groeit de soort daar op een hoogte van 3000 m.

M. oreodoxa schijnt in de natuur zeldzaam te zijn. Veel mensen hebben er tevergeefs naar gezocht.

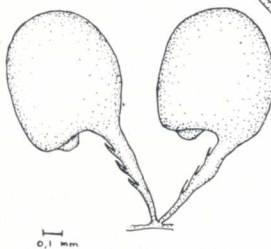
Veldnummers

Hieronder volgen de veldnummers, waaronder *M. oreodoxa* in omloop gebracht is.

FR 1311 *Eomatucana oreodoxa*
L 273 *Eomatucana oreodoxa*

1 mm

0,1 mm

1 cm

3	4
5	
6	2
	1

1. *Matucana oreodoxa*, lengtedoorsnede van de bloem.
2. *id.*, zaadknoppen.
3. *Matucana oreodoxa*, SEM-opname van het zaad in zij aanzicht; ventrale zijde links, dorsale zijde rechts; vergroting 40x.
4. *id.*, detail van de testa; vergroting 300x.
5. *id.*, hilum; vergroting 80x.
6. *id.*, (De Herdt, 1984), embryo.

SEM-foto's en tekeningen: R. Bregman

Cultuur

In de cultuur is deze soort tamelijk lastig. Op eigen wortel wil de plant nog wel eens weggroten, zodat enten aanbevolen wordt. Geënt geeft deze soort geen problemen. Hij bloeit willig in het voorjaar, meestal met een aantal bloemen tegelijk.

(Een kleurenfoto van deze soort is afgedrukt bij deel III, Succulenta 65 (10), p. 220 (1986)).

Corr.adres: Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

*
*
*

Epiphyllum-hybriden

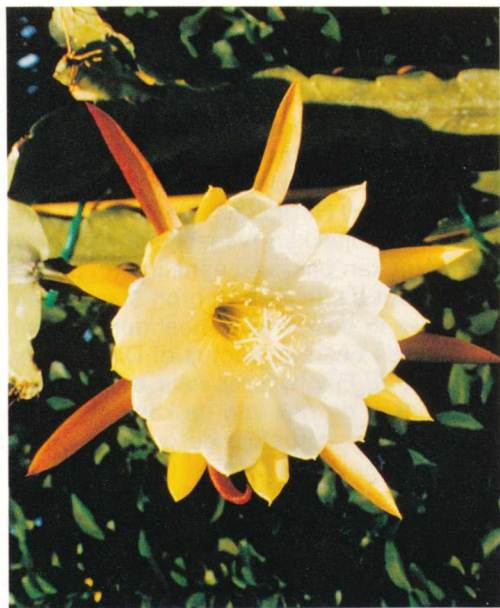
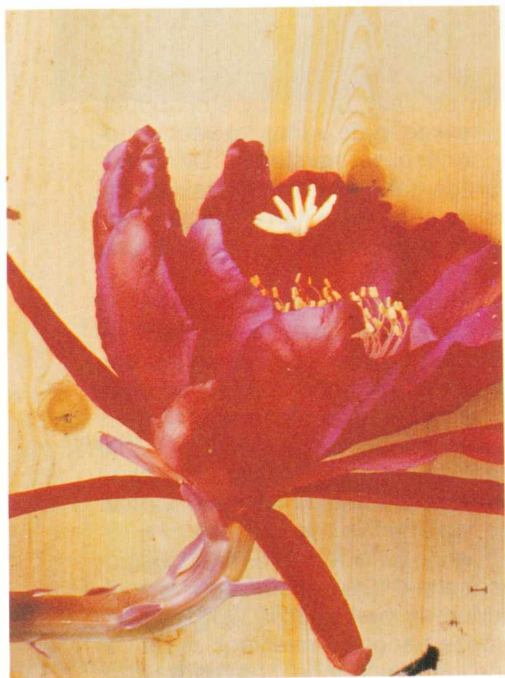
FRANK SÜPLIE

Reeds eerder schreef ik een stukje met deze titel in ons aller Succulenta. Graag zou ik dit op deze plaats nog eens willen doen en in plaats van de geschiedenis te beschrijven, meer aandacht te schenken aan de cultuur en vermeerdering. Daarnaast wil ik u ook nog enkele interessante soorten voorstellen.

De cultuur van de meeste Epiphyllum-hybriden is gemakkelijk. In het algemeen kunnen ze in de winterperiode geen lage temperaturen verdragen. De beste temperatuur is rond de 10 °C. Uiteraard kan het wel eens een dag zakken tot 3-4 °C, als het buiten -25 °C is, maar dit dient voor een succesvolle cultuur toch wel een uitzondering te zijn. In de winter worden deze planten anders behandeld als de "doorsnee-cactus". In de winter moeten ze niet geheel droog worden gehouden. Het beste is 1x in de vier weken een beetje water geven. Deze hoeveelheid water is afhankelijk van de kastemperatuur: hoe hoger de temperatuur hoe meer water, is het devies. Vaak vraagt men zich af waarom men nu water moet geven. Dit is eigenlijk heel eenvoudig. De haarwortels van de cultivars zijn uiterst gevoelig voor uitdroging. Laten we de plant nu maanden achter elkaar staan zonder watergift, dan zullen deze voor een groot deel afsterven. Het gevolg is pas merkbaar in het voorjaar als de plant minder snel aan de groei komt en veel minder bloemknoppen krijgt. Daarnaast zullen door de droogte de takken in de winter te veel indrogen waardoor de plant in het voorjaar minder snel zal herstellen. De watergift mag echter niet zo groot zijn dat de planten gaan groeien. De takken die in deze periode zullen ontstaan zijn altijd vrij spichtig en zullen nooit bloemen dragen. Het beste kan de plant dan koeler gezet worden en in het voorjaar deze zijtakken wegsnijden.

Het kan best wel eens in een grote verzameling gebeuren dat planten die te dicht bij de warmtebron staan gaan groeien. Men kan daarom ook beter de kas in de winter geheel opnieuw inrichten zodat de koudegevoelige planten zoals *Eccecmocactus* of *Disocactus*, vlakbij de warmtebron komen te staan en de Epiphyllums naar de koudere delen van de kas verplaatsen. Bij mij is het in de nok van de kas ook altijd vrij warm, 25-30 °C in de winter!, hier hangen dan altijd de geelbloeiende *Schlumbergera*'s die bij deze temperatuur optimaal bloeien (winterbloeiers!). Dat deze planten dan natuurlijk meer water nodig hebben dan de planten op de tabletten is overduidelijk.

Maar nu weer terug naar de Epiphyllum-hybriden. In februari-maart beginnen we met het opvoeren van de luchtvochtigheid. Dit gebeurt door sproeien. Sproei nooit op de takken van de hybriden. In veel boeken wordt dit beschreven maar hierdoor ontstaan juist in deze periode, maar ook in de zomer, rotplekken op de takken. U kunt ook de luchtvochtigheid opvoeren door

het sproeien van water op de grond. Dit laatste is aan te bevelen; het heeft precies hetzelfde resultaat als op de takken en men behoudt mooie gave takken zonder rotplekken! In de periode februari en maart zorgen we dat de planten zoveel mogelijk licht krijgen. Dit gebeurt door het verwijderen van alle schermdoeken in de kas. De zon in deze periode richt meestal niet veel schade aan maar men moet natuurlijk bij mooi weer de ramen open zetten. Dit alles bevordert de bloemknopvorming. Als u de areolen goed bekijkt zult u bemerken dat ze, meestal boven aan de toppen der takken, iets dikker en wolliger worden. Een periode van het jaar dat ik gemiddeld drie tot 5 uur alleen naar de areolen zit te kijken. Je kunt bijna letterlijk stellen dat ik door mijn blik de planten probeer te dwingen om bloemknoppen te produceren. Deze periode vind ik persoonlijk de spannendste van het gehele jaar! Als de bloemknoppen verschijnen geven we niet direkt water. We laten ze iets groter worden totdat ze een lengte hebben bereikt van 1-2 cm. Dan kunnen we voorzichtig beginnen met watergeven. In de periode april-mei staan de meeste planten in volle knop of bloei. Vanaf april is het raadzaam te scherm met speciale schermdoeken daar vele planten snel door de zon kunnen verbranden. In deze periode niet vergeten de ramen of de deur open te zetten want de temperatuur in de kas kan toch, ondanks dat miezige zonnetje, behoorlijk oplopen. Natuurlijk geven we nu volop water waarbij we regelmatig een meststof zonder stikstof toevoegen. Deze stikstof vermijden we daar anders de bloemknoppen overgaan in stekken, een veel optredend verschijnsel bij epifytische cactussen. Na de bloei geven we 3 weken alleen water zonder kunstmest. Na deze periode kunnen we een meststof toedienen met wel een stikstofgedeelte. De meeste cactuskunstmesten zijn niet geschikt voor de Epiphyllum-hybriden. Uitstekend is wel het natuurprodukt perugano of de meststoffen voor kamerplanten in de flesjes van diverse fabrikanten. Koemest kan ook worden gebruikt. Ik raad u echter aan alleen de gedroogde in plastic zakje bij de bloemist te gebruiken. Deze is ontsmet en is virusvrij. Vanaf september geven we minder water en geen kunstmest meer. Dan weer de "winterbeurt" herhalen. De beschreven behandeling geldt alleen voor de hybriden, niet voor de botanische Epiphyllum soorten.

Het grondmengsel waarin de planten staan moet altijd humusrijk zijn en lucht- en vochtdoorlatend. Mengsels die water vasthouden, zoals lava en steenwol, zijn minder geschikt omdat vrij veel hybriden gevoelig zijn voor een natte wortelhals. Daarnaast zit er in die mengsels geen voeding en moet deze worden toegediend. Het grondmengsel moet veel humus bevatten omdat deze planten in het algemeen toch vrij snelle groeiers zijn. Planten in een humusrijk grondmengsel hebben even snel last van ziektes als planten in de inerte materialen. Het fabeltje dat planten in lava minder last zouden hebben van wortelaaltjes of wortelluis is absoluut niet waar. Zelf heb ik gelukkig nog geen wortelaaltje of wortelluis in de epifytenverzameling gehad. Dit is gedeeltelijk te danken aan het preventief gebruik van insecticiden waarbij ik op deze plaats echter nog de gevaren van deze middelen wil benadrukken. Wilt u deze middelen niet gebruiken dan bestaan er uiteraard ook nog andere oplossingen. Hebt u last van wortelaaltjes of wortelluis snijdt dan de gehele wortel af en behandel de plant als stek. Hebt u wolluis in de verzameling tip deze dan aan met spiritus en ze zullen het niet overleven. Spint is gemakkelijk met een harde straal water te verwijderen. Eventueel kunt u betreffende takken uit de plant verwijderen. Schildluis is iets moeilijker te verwijderen maar het lukt tenslotte ook als men het per sé wil. Zelf gebruik ik af en toe verschillende middelen waarvan het bekende Undeen het minst giftige is, doch ook met andreaskruis. Dit is trouwens ook een goed middel om wortel-

luis uit te schakelen. Indien planten van buiten naar binnen worden gehaald controleer ze altijd goed want er kunnen slakken of pissebedden in de pot zitten.

Het vermeerderen is eigenlijk vrij eenvoudig. Bij de hybriden gebeurt dit altijd door middel van stek, tenzij men nieuwe cultivars wil hebben dan gebeurt het door middel van zaaien. De stekken die we snijden moeten minimaal van het vorige jaar zijn. Een minimumafmeting is 15 cm. Een maximumafmeting bestaat niet maar een stek van bijvoorbeeld een meter lang is toch iets moeilijker te bewortelen. Na het afsnijden snijden we de stek aan de onderkant schuin naar de centrale vaatbundel toe. Dan laten we de stek 1 tot 2 weken drogen, al naar gelang de temperaturomstandigheden. We potten de stekken op in een humusarm zanderig grondmengsel waarbij zeker 1/3 van de stek in het grondmengsel moet zitten. We laten de stek zo 3 tot 4 weken op een beschaduwde plaats staan. Daarna kunnen we voorzichtig beginnen met gieten. Na een half jaar potten we de planten op in een humusrijk grondmengsel. De stekken kunnen dan als een volwassen plant worden behandeld.

Het zaaien is alleen te gebruiken indien men nieuwe soorten wil kweken. Van zaad tot bloeibare plant kan 2 tot 6 jaar duren. Deze methode van vermeerdering is omslachtig voor de meeste liefhebbers. De zaailingen nemen vrij veel plaats in. Door stekken verkrijgt men veel sneller bloeibare planten.

Aansluitend wil ik u graag enkele soorten voorstellen. Ten eerste is dat de cultivar *William Rohbock*. Deze plant werd door Theresa Monmonnier in 1941 gekweekt. De plant heeft fantastisch grote, witte bloemen. De buitenste petalen zijn bruinachtig gekleurd. Een mooie hybride die vrij goed groeit en bloeit. De plant had bij mij een lengte bereikt van 2 m. Ik heb daarna maar afgestekt omdat het onmogelijk was deze plant nog langer te laten worden. Heel mooi vind ik de Haage-hybride *'Beste von Allen'*. De bloemen zijn abrikooskleurigoranje en hebben een purperen vlek. Daarnaast ruiken de bloemen ook heerlijk, een eigenschap die vele hybriden hebben maar die nooit vermeld wordt. De doorsnede van de bloemen is 15 cm. Een eigenaardigheidje bij deze hybride is dat een groot deel van de bloemen onderaan de takken verschijnt. Een hele mooie hybride en helaas één van de weinige Haage-hybriden die hier in cultuur zijn. Een fijne hybride is ook zeker *'Oriana'*. Deze werd gekweekt door Tom D. Harmon. Wat opvalt zijn de enorme bloemen aan deze hybride. De bloemen worden tot 25 cm doorsnede en zijn roodpurper gekleurd. De takken zijn echter vrij klein en bereiken zelden een lengte van 40 cm of een breedte van 6 cm. Een echte miniatuur dus ondanks de enorme bloemafmeting. Deze plant is gemakkelijk in de kas te houden als hangplant. In een hangpot zal ze niet te zeer gaan overhangen. *'Space Rocket'* behoort tot die hybriden die iedereen wil bezitten. De bloemafmeting is enorm: vaak groter dan 30 cm doorsnede! De kleurcombinatie is rose met purper en wit. De randen van de toch wel brede petalen zijn mooi gegolfd. De bloem opent geheel plat waardoor natuurlijk ook die enorme afmeting ontstaat. Een hybride die het ondertussen beroemde duo Fort en O'Barr in de jaren vijftig heeft gekweekt. Met de mooie grote gekleurde bloemen zouden wij vaker de iets oudere hybriden vergeten. Een goed te kweken cultivar is ongetwijfeld de hybride *Ackermannii*, beter bekend onder de naam *X Heliochia vandesii 'Ackermannii'*. Deze oude hybride van rond 1830-1845 heeft rode bloemen die naar gelang het aantal aan de plant tussen de 15 en 20 cm doorsnede kunnen hebben. Deze sterkste Epiphyllum-hybride van allemaal is ook op de vensterbank met enig succes te kweken. Er bestaan zoveel cultivars dat het moeilijk is een keuze te maken. Op het

moment van schrijven zijn er al meer dan 10.000 verschillende cultivars ingeschreven.

Dit artikel wil ik afsluiten met de mooiste hybride die ik ken: *'William Clark'*. Deze hybride heeft zuiver kanariegele petalen. De buitenste zijn roodbruin gekleurd. Een fantastische cultivar die naar mijn mening de beste gele in cultuur is. Vele zogenaamde gele hybriden zijn meestal maar lichtcrème kleurig of hebben te veel wit in de bloem. Echter, deze hybride heeft dit niet. Het is een langzaam groeiende plant die in de winter zeker boven 15 °C moet worden gehouden om de kleur te behouden. De bloem is niet erg groot, 15 cm diameter, maar heeft nog wel een eigenaardigheidje. De meeste bloemen van deze hybride gaan meestal niet geheel open, hetgeen eerder de schoonheid verhoogt. Deze hybride kan ik u van harte aanbevelen.

Sinds kort is er opgericht de Werkgroep Epiphytische Planten. Ook de Epiphyllum hybriden komen hier aan bod. Regelmatig worden er bijeenkomsten georganiseerd voor deelnemers maar ook voor niet-deelnemers. De werkgroep geeft 4x per jaar een nieuwsblad met kleurenfoto's uit. Voor meer informatie kunt u met mij contact opnemen.

Literatuur:

- F. Süpplie: "Het eerste nederlandse epiphytische cactusboek", eigen uitgave 1987-1988.
- F. Süpplie: "Epiphyllum hybriden", Succulenta mei 1986 pag. 101-103.
- F. Süpplie: "Les Epiphyllum Hybrides", Succulentes (A.I.A.P.S.) France: no.: 3 1987.
- F. Süpplie: "Epiphytische hybridengeslachten", Succulenta november 1987, pag. 244-248.
- Frank Süpplie: "Miniature Epiphyllums", Epiphytes newsletter from the E.P.S.G., vol. 12, februari 1988, pag. 14-15.
- F. Süpplie: "Epiphyllum", Cactus-Flora, jaargang 12, no. 2: pag. 7-9.
- Ventura Gardens: catalogus 1941, herdruk 1988 F. Süpplie.
- C. Knebel: "Phyllocactus", engelse herdruk 1988 F. Süpplie.
- F. Süpplie: x Nopalxalis, generum hybrid novum, Succulenta 1988, mei: pag. 141-142.

Weg langs het kerkhof 1, 6045 AN Roermond

*
* * *

Succulenta, hoe speelde je het klaar? (VI)

FREDDY DELABARRE

Omdat er de laatste tijd wel eens twijfel bestond aangaande eigendom van de planten en/of de collectie in het Succulentarium te Wageningen kon blijven, werd een commissie gevormd om de zaken van het Succulentarium van nabij te volgen.

De afdeling Rijn- en Delfland organiseerde in het kader van 50 jaar Succulenta een tentoonstelling. Deze moest echter één dag vroeger dan gepland afgebroken worden. Vandalen hadden enorme verwoestingen aangericht op de tentoonstelling en in de tuin van de gemeente-kwekerij waar de uitstalling was ondergebracht. Een spijtig voorval, doch ondanks deze vandalenstreken kende de tentoonstelling een goed resultaat.

Na een actief clubjaar kon men het zich in 1970 veroorloven wat kalmer aan te doen. De heer H. Magnin nam het beheer van de bibliotheek over. De statuten en het huishoudelijk reglement werden herzien. De heer S.K. Bravenboer werd vice-voorzitter.

Het Succulentarium erfde de belangrijke verzameling na het overlijden van de heer H.W. de Boer, die op zijn beurt naam maakte door de vele publicaties over de andere succulenten.

De tentoonstelling van Rijn- en Delfland in 1969.

Foto: Alsemgeest

Succulenta kreeg er een erelid bij, nl. de heer Boom. Deze werd gehuldigd om zijn talrijke artikelen, zijn steun bij het oprichten van het Succulentarium en vooral om zijn verdiensten als redacteur van het maandblad.

Het is ook het jaar van Buining's terugkeer tot het bestuur, nu als redacteur bijgestaan door de heer F. Noltee.

In het novembernummer werd veel aandacht besteed aan wijlen juffrouw Van den Thoorn. Dit uit sympathie en uit dank voor de gulle gift die zij Succulenta naliet.

R.Z.H., een nieuwe afdeling in 1971? Neen, deze afkorting staat voor "Ruilen Zonder Huilen", opgericht door de heer O. van Soldt. Zoals de naam laat vermoeden beoogde de stichter het ruilen onder de liefhebbers te stimuleren. Eén citaat wil ik hier toch vermelden: "Soms vrees ik wel wat veel te vragen aan mensen die ik nooit gezien heb, maar succulentisten (nieuw woord?) bestaan gelukkig uit een vriendelijk slag mensen".

Inmiddels waren er 24 afdelingen in Nederland opgericht. Even het geheugen oprispen: Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Delfzijl, Dordrecht, Eindhoven, Gooi- en Eemland, Gorinchem, Groningen, Hoogeveen, IJsselstreek, Kennemerland, Nijmegen, Noord-Limburg, Rijn- en Delfland, Rotterdam, Tilburg, West-Brabant, West-Friesland, Utrecht, Zaanstreek, Zeeland, Zuid-Limburg en Zwolle.

In vervolg op de oproep onder de leden om planten te schenken aan de Jochum-Hof te Tegelen, kon de afdeling Noord-Limburg die dit project steunde, volgende melding maken: "Breng in Uw vakantie een bezoek aan de door Succulenta vernieuwde Succulentverzameling".

Tijdens de Algemene Vergadering van 15 mei 1971 kreeg ons maandblad de nodige kritiek. Men vond het "te zwaar". De advertenties en het afdelingsnieuws moesten er uit. Toch vond men "Succulenta" een goed maandblad.

Op 26 november 1971 overleed de heer G.J. Mol, erelid en oud-tweede voorzitter van Succulenta. Hij werd lid in 1922, tweede voorzitter van 1946 tot 1965 en tevens voorzitter van de afdeling Amsterdam van 1940 tot 1964. Vele artikelen en het maandelijks "Uit de praktijk" kwamen van zijn hand. Op 26 juni 1965 was hij wegens zijn verdiensten tot erelid benoemd. In de afdelingen werd, zoals steeds, veel aandacht besteed aan de voordrachten die er gegeven werden. Zo kon de afdeling IJsselstreek op 28 april 1972 de heer W. Simon, Rebutia- en Sulcorebutiakenner, uit West-Duitsland begroeten. Wijlen W. Simon is door velen gekend omdat hij jarenlang voorzitter was van de 3LK.

ONDANKS dat het ledenaantal met 22 steeg, vond men op de Algemene Vergadering van 27 mei 1972 dat het bestuur maatregelen in overweging moest nemen om de financiële positie te verbeteren. Suggesties:

- tweemaandelijks verschijnen van "Succulenta"
- afdelingsberichten in het maandblad brengen op goedkoper papier
- invoeren van "huisgenoot leden".

Op 2 november 1972 vierde men het gouden jubileum van C. Bommeljé. Dit gebeurde op een feestvergadering van de afdeling Rijn- en Delfland. Op 18 november 1972 kwam het droevige bericht dat de heer L.C. Korevaar overleden was. Wie kent niet de schrijver van: "Wat betekent die naam?". Op 1 januari 1973 legde heer Buining zijn redacteurschap neer en werd opgevolgd door de heer F. Noltee, die de heer Buining ook tijdens zijn afwezigheid (reizen) verving. De heer A. de Graaf werd tweede redacteur. Het jaar 1973 was nog maar goed begonnen of er werd een nieuwe afdeling gesticht: Hoekse Waard e.o. is de naam van Succulenta's 25ste afdeling. Ook werden in Den Helder pogingen ondernomen om een afdeling uit de grond te stampen. Wie weet lukt het hen.

Met de succulentenverzameling in de Jochum Hof, opgericht in 1971, ging het voortreffelijk. Tot nu toe telde men meer dan 50.000 bezoekers en velen onder hen werden lid van Succulenta.

De heer Link, penningmeester, deelde mee dat het betalingsstrookje van de acceptgirokaart gold als lidkaart. Wie toch nog een aparte lidkaart wilde moest f 0,35 storten met vermelding "lidmaatschapskaart 1973".

In een kleine aankondiging vermeldde de afdeling Zuid-Limburg het resultaat van haar tentoonstelling ter gelegenheid van haar 10-jarig bestaan. Citaat: "De belangstelling was enorm. Het bezoekersaantal beliep dan ook meer dan 7.000". Van een kleine aankondiging gesproken.

De Algemene Vergadering van 1973 had plaats in Noord-Limburg op 12 mei. Naast de zakelijke ontmoetingen was er ook een bezoek voorzien in de Jochum Hof. Tijdens deze Algemene Vergadering werd de heer Van der Velde tot erelid benoemd. Dit voor het vele werk dat hij jarenlang voor het maandblad gedaan heeft.

Tot ieders verdriet kon de heer Van der Velde niet lang genieten van zijn zo verdiende eer. Hij overleed op 30 december 1973.

In 1927 werd hij lid en vanaf 1948 tot 1968 was hij de sleutelfiguur van het tijdschrift. Van 1957 tot 1962 was hij eveneens redacteur. Naast alle druk- en schrijfwerk bouwde hij ook de succulentenverzameling in Diergaarde Blijdorp op. In 1960 werd hem het erelidmaatschap van de Oostenrijkse Cactusvereniging aangeboden. In zijn In Memoriam schreef de heer J.C. Van Keppel: "Zijn grote bescheidenheid was de oorzaak dat Succulenta bijna vergat, hoe groot de verdiensten van de overledene voor Succulenta zijn geweest".

De heer Van der Veide

Met de mededeling van de voorzitter A.F.H. Blaauw: "Nu het ons als vereniging dus werkelijk goed gaat, meen ik dat de tijd gekomen is als voorzitter mijn mandaat in 1974 ter beschikking te stellen. Mijn opvolger wens ik heel veel succes toe. Hem wacht een mooie en dankbare taak samen met alle medewerkers die in Succulenta zo stimulerend actief zijn", werd het voorzitterschap opengesteld.

Ten behoeve van de beginnende liefhebbers besloot het bestuur dat een boekje met alle facetten van de hobby zou uitgegeven worden.

De jongste afdeling stelde tentoon in de landbouwschool te Klaaswaal. Het bezoekersaantal lag bij de 6.000. Veel aandacht kreeg de voorzitter van die afdeling die tentoonstelde met een bodemzaaibak, waarin 44 soorten gezaaid waren.

Tot op heden nog geen nieuws over de oprichting van afdeling Den Helder, maar afdeling Gouda belegde haar eerste vergadering op 19 september 1974.

Tijdens de Algemene Vergadering van 11 mei 1974 te Zundert vernamen: "Het Succulentarium verkeert in goede toestand. Er is geen plaats meer voor nieuwe soorten. Er is voor dit jaar zoveel bezoek aangemeld dat reeds afdelingen afgeschreven werden".

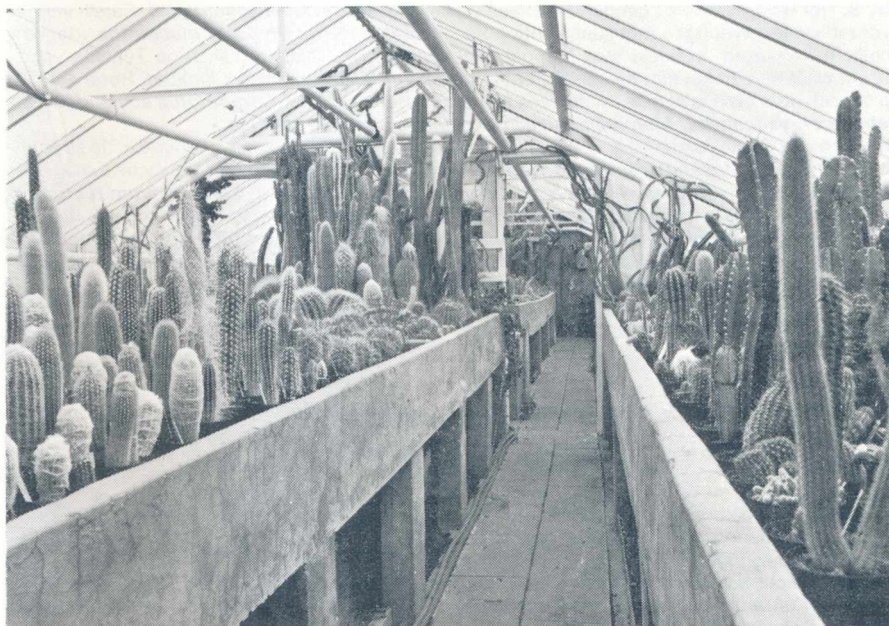
Ook het jaarverslag van "Ruilen Zonder Huilen" was verheugend.

Het bestuur stelde de heer Bravenboer voor als voorzitter van Succulenta en daar er geen tegenkandidaten waren kreeg deze de voorzittershamer uit de handen van Oud-voorzitter A.F.H. Blaauw.

Wat brengt ons 1975?" Met deze vraag begon de heer S.K. Bravenboer zijn jaaroverzicht. Daarin werd vermeld dat Succulenta nu 26 afdelingen telde. Het ledenaantal bleef maar stijgen, we telden meer dan 2.500 leden. Dat kwam natuurlijk ten goede aan het tijdschrift.

Ook het Succulentarium oogstte voorts succes.

Het bezat ongeveer 5.000 cactussen, 2.000 vetplanten, 500 Conophytums en Lithops. Het werk dat de heer W. Ruysch verwezenlijkte was onvoorstelbaar.

Het Succulentarium in 1975

Fragmenten uit het verslag van de Algemene Vergadering van 19 april 1975 die te vermelden waard waren:

- Het tijdschrift zal in een oplage van 3.200 exemplaren gedrukt worden.
- 20 Nieuwe boeken werden aangeschaft.
- Mevrouw Verduin-De Bruyn, sedert 1963 secretaresse, trad af en werd vervangen door de heer J. de Gast. Mevrouw Boender uit de afdeling Kennemerland werd als tweede secretaris voorgesteld.

Om zijn éénjarig bestaan te vieren vertrok afdeling Gouda op 6 september 1975 met 50 personen richting België. Zij brachten een bezoek aan de heren Govaert, Peeters, Scheurmans en Goossens, allen cactusliefhebbers van naam.

Na veel voorbereidend werk startte men met een diatheek. Een aantal leden van de afdeling West-Brabant onder leiding van de heer Mevissen zorgden voor het sorteren, inramen en catalogiseren.

(wordt vervolgd)

TIJDSCHRIFT

Piante grasse jaargang 8, 1988.

Nr. 1. Zerbini geeft een 38-pagina's tellend overzicht van het geslacht *Matucana*, verlicht met vele foto's en afsluitend met een lange lijst van veldnummers. Sacchi behandelt in zijn artikel *Adenium obesum*. Als planten voor een gemakkelijke cultuur prijst Leoni *Echinopsis* aan.

Nr. 2. Zonneveld bediscussieert de plaats van *Sempervivum italicum* binnen het geslacht en t.o.v. *S. tectorum* in het bijzonder; het artikel is eveneens in het Engels afgedrukt. Solli verhaalt in woord en geeft weer in beeld het cactusparadijs Noordoost-Mexico. In zijn serie over de *Echinocactanae* van USA en Mexico is Tavella toe aan deel 4, handelend over het geslacht *Ariocarpus*. Misuraca beschouwt de economische waarde van *Agaven* op Sicilië. In de plantportretten deze keer *Echinocereus viridiflorus*, *Mammillaria senilis*, *Copiapoa tenuissima* en *Delosperma dyeri*.

Nr. 3. Het nummer wordt geopend met een artikel over *Bartschella schumannii*. Carelli vertelt over zijn kweekervaringen met succulenten. Sacchi brengt *Pseudorhipsalis macrantha* voor het voetlicht. In woord en beeld stelt Mangani het cactuspark "Desierto Feliz" op Tenerife voor. Sacchi wijdt een artikel aan de caudiciforme succulent *Sesamothamnus lugardii*. Rossi gaat in op succulenten op postzegels. In de serie plantportretten deze keer *Carpobrotus acinaciformis*, *Rebutia chrysantha*, *Mammillaria zeilmanniana* en *Opuntia kleiniae*.

Nr. 4. In een rijk geïllustreerd artikel van 27 pagina's behandelt Nicola de cultuur van de soorten uit de familie der *Mesembryanthemaceae*. Livera geeft impressies van de botanische tuin in Napels. Mosco was in Engeland en bericht daarover. Zonneveld beschrijft *Sempervivum tectorum* cv *Bianco di Daniele* (zowel Italiaanse als Engelse versie). In zijn serie is Tavella toe aan deel V, handelend over *Encephalocarpus*, *Leuchtenbergia* en *Obregonia*. Sacchi bespreekt *Fouquieria splendens*. In de serie plantportretten *Dischidia pectinoides*, *Cleistocactus smaragdiflorus*, *Monanthes anagensis* en *Brasilicactus graessneri*.

In Memoriam KURT KREUZINGER

Zo juist bereikt mij de mededeling van 23 december 1989 van Mevrouw Emmi Kreuzinger, echtgenote van Kurt Kreuzinger, dat op 12 september j.l. te München is overleden Kurt Kreuzinger.

Dit bericht schokte mij zeer.

Kurt Kreuzinger werd geboren op 18 april 1905 te Eger. Dit ligt in de westelijke hoek van Bohemen, destijds een koninkrijk binnen het keizerlijk Oostenrijk-Hongarije.

Na de lagere school bezocht hij de oefenschool te Eger. Op deze school oefenden de kandidaten voor het leraarsambt zich in het praktisch onderwijzen.

Na 5 jaren ging hij 7 jaren op de H.B.S.; deze opleiding sloot hij met het eindexamen af. Daarna ging hij studeren voor tuin-assistent, zijn leraar was A.V. Frič in Praag-Smichov. Tijdens zijn hogeschool-studie in Stuttgart leerde hij Alwin Berger kennen die werkzaam was in de tuinen van Sir Hanbury te La Mortola. Daarna begon hij zich voor Berlijn en de botanische tuinen van Dahlem te interesseren.

De heer Wilhelm Simon heeft er voor gezorgd dat Kurt Kreuzinger erelid van de D.K.G. werd. Kurt Kreuzinger en A.V. Frič publiceerden in 1935 hun: "Revision der Systematik der Kakteen", oftewel de Verzeichnis.

Reeds op jonge leeftijd groeide zijn interesse voor cactussen. In 1911 ging hij zich bezighouden met cactussen. Menig lid van Succulenta vroeg hem om inlichtingen, bijv. over *Notocactus rubriflorus* Kolischer, die hij in 1935 in Verzeichnis afgebeeld en beschreven had. Hij was zeer goed bevriend met de heer A.F.H. Buining. Kurt Kreuzinger was een uitzonderlijk dynamisch mens, hetgeen bovenstaand bevestigt. Wij cactusvrienden zullen hem in ere gedenken, ook al was men het niet altijd eens met zijn opvattingen. Ongetwijfeld verliest onze cactuswereld een groot man op dit terrein.

L. Bosman

INHOUD

1990 - J. Defesche	2
Siccobaccatus - Een nieuw cactusgeslacht uit Brazilië - P. Braun en E. Esteves Pereira	3
Voortplantingsmechanismen bij planten - W. Verheulpen en J.-P. Hernalsteen	8
Het geslacht Matucana (XXVII) - R. Bregman, A. Meerstadt, P. Melis en A. Pullen	12
Epiphyllum-hybriden - F. Süplie	15
Succulenta, hoe speelde je het klaar? (VI) - F. Delabarre	19
Tijdschrift - L. Bercht	23
In memoriam Kurt Kreuzinger - L. Bosman	24